

ჩვენი სოფელი

გაზეთი გამოდის 2015 წლის ოქტომბრიდან

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიური გამოცემა • ივლისი/2023 N 88

წარმატების ისტორიები 83 10

საოკუპაციო ხაზის მიმდებარედ ფერმერმა ატმის ბალი გააშენა

სახელმწიფო პროგრამით გაშენებული ბალი სოფელ მეჯვრისხევში

ევროპული სტანდარტებითა და ტექნოლოგიებით აღჭურვილი სოკოს საწარმო გარდაბანში შპს „აგროპოლინგმა პარკიტამ“ მოაწყო

ქვეყანაში სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ზრდისთვის გამართული სარწყავი ინფრასტრუქტურა ერთ-ერთი აუცილებელი წინაპირობაა

ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტის მონაცემები მზარდა

გარემოს დაცვა 83 11

ზეტაფონის მუნიციპალიტეტში, წაბლნარ კორუმბში მორიგი მონიტორინგი განხორციელდა, რომელიც წაბლის ხმობის წინააღმდეგ ბიოლოგიური კონტროლის ეფექტურობის შესწავლას ემსახურება

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა 6 თვეში 6 969 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს

მიწის რესურსების მართვა 83 12-13

მიწის რესურსების მდგომარეობის შესახებ სრულყოფილი და განახლებადი ინფორმაციის წარმოება, მიწის რაციონალური გამოყენების, მიწის პოლიტიკის განსაზღვრისა და მიწის ბაზრის განვითარების აუცილებელ წინაპირობას წარმოადგენს

სასარგებლო რჩევა 83 14-15

მაზონის ბალახის სარეველები

ბიომრავალფეროვნება 83 16

თეთრკუდა ფსოვი • სირკაჭკაჭი (ზღვის კაჭკაჭი) ხვალა • ლეკა, ლეკის ხე

ახალი ამბები 83 2-5

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგია, ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩ კელი დეგნანთან ერთად, სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიაში შექმნილი გენეტიკური ლაბორატორია დაათვალიერა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია იაპონიის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩს საქართველოში იშიძუკა ჰიდეკის შეხვდა. გაცნობითი ხასიათის შეხვედრაზე მხარეებმა შემდგომი თანამშრომლობის საკითხები განიხილეს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია შვედეთის საერთაშორისო განვითარების თანამშრომლობის სააგენტოს (SIDA) ხელმძღვანელ ერიკ ილესს შეხვდა

საქართველო პირველად გახდა გარემოსდაცვითი ორგანიზაციის (FAO) სააგენტოს წევრი ქვეყანა

კლიმატის მწვავე ფონის მმართველი ორგანოს 37-ე შეხვედრას თბილისი უმასპინძლებს

სექტემბრიდან გზებზე ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გამონაბოლქვში მავნე ნივთიერებათა შემადგენლობის კონტროლი განხორციელდება

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში დაინტერესებული პირების აქტიური მონაწილეობის მიზნით, გარემოსდაცვითი საინფორმაციო პორტალი შეიქმნა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ ნინო თანდილაშვილმა უნგრეთში გამართულ გარემოსდაცვით და ჯანმრთელობის მინისტრთა რიგით მე-7 კონფერენციაში მიიღო მონაწილეობა

ნინო თანდილაშვილი: „გერმანია მხარს უჭერს ჩვენს ქვეყანას გარემოს დაცვის მიმართულებების გაძლიერებაში, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია საქართველოს ეკონომიკური განვითარებისთვის“

ნინო თანდილაშვილი, უნგრეთში ვიზიტის ფარგლებში, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოსდაცვითი პროგრამის (UNEP) ახლადდანიშნულ რეგიონულ დირექტორს არნოლდ კრელიჰებერს შეხვდა

ავსტრიის რესპუბლიკის დედაქალაქ ვენაში, კლიმატის გლობალური ცვლილების და მისგან გამომდინარე არსებული გამოწვევების საკითხებზე ევროპის უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციის (OSCE, ეუთო) მაღალი დონის კონფერენცია ჩატარდა

კახეთის მხარეში ნორტელის ავტობუს პროცესი აქტიურ ფაზაშია

წისქვილკომბინატებში ხორბლის ჩაბარების პროცესი აქტიურ ფაზაშია და შეუფერხებლად მიმდინარეობს. შპს „ჯეომილის“ წისქვილკომბინატში ხორბლის მიღების პროცესს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე თენგიზ ნასარიძე გაეცნო.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე კახა კაკაბაძე RMG-ის მიერ გატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების პრეზენტაციას დაესწრო

ქართული ღვინო 83 6-9

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგია, აშერიკის შეერთებული შტატების ელჩ კელი დეგნანთან ერთად, სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიაში შექმნილი გენეტიკური ლაბორატორია დაათვალიერა

ოთარ შამუგიამ ლაბორატორიული კვლევების მნიშვნელობასა და აუცილებლობაზე ისაუბრა და ხაზგასმით აღნიშნა სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიის როლი განსაკუთრებით საშიშ დაავადებათა დიაგნოსტიკის მიმართულებით.

მინისტრმა მადლობა გადაუხადა ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩსა და პარტნიორი ორგანიზაციების წარმომადგენლებს თანადგომისთვის.

„სახელმწიფოს მხარდაჭერით და ჩვენი საერთაშორისო პარტნიორების თანადგომით, ლაბორატორიული შესაძლებლობები ყოველწლიურად იზრდება. ჩვენ გვაქვს მრავალწლიანი თანამშრომლობა როგორც აშშ-ის დაავადებათა კონტროლის ეროვნულ ცენტრთან (CDC), ასევე, აშშ-ის თავდაცვის საფრთხის შემცირების სააგენტოსთან (DTRA). წელს, მათი მხარდაჭერით,

ლაბორატორია აღიჭურვა ახალი ლაბორატორიული ხელსაწყოებით, რომლის საშუალებითაც გენეტიკური კვლევების საფუძველზე მოვახდენთ დაავადებათა დიაგნოსტიკას, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

როგორც შეხვედრაზე აშშ-ის ელჩმა აღნიშნა, შეერთებული შტატების მხარე მოხარული და ამაყია,

ვინაიდან ხელს უწყობს საქართველოში ლაბორატორიული კომპონენტის განვითარებას.

„დღევანდელი დღე არის მშვენიერი მაგალითი ხანგრძლივი თანამშრომლობის სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიას, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ეროვნულ ცენტრს და აშშ-ის თავდაცვის საფრთხის შემცირების სააგენტოს (DTRA) შორის. სოფლის მეურნეობის ლაბორატორიას მნიშვნელოვანი გენომის სექვენირების აპარატურა გადაეცა. შეერთებული შტატები მოხარული და ამაყია, რომ ჩართულია ამ მნიშვნელოვანი მხარდაჭერის საქმეში“, - განაცხადა კელი დეგნანმა.

ლაბორატორიაში გამართულ შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, აშშ-ის საელჩოს, აშშ-ის თავდაცვის საფრთხის შემცირების სააგენტოს (DTRA), აშშ-ის დაავადებათა კონტროლის ეროვნულ ცენტრისა (CDC) და სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

სტუმრებმა გენეტიკურ ლაბორატორიაში არსებული აპარატურა დაათვალიერეს და ცხოველთა დაავადებების დიაგნოსტიკის დეპარტამენტის შესაძლებლობებს გაეცნენ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია იაპონიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩს საქართველოში იშიძუკა ჰიდეკის შეხვდა. გაცნობითი ხასიათის შეხვედრაზე მხარეებმა შეამდგომი თანამშრომლობის საკითხები განიხილეს.

როგორც შეხვედრაზე იაპონიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩმა საქართველოში იშიძუკა ჰიდეკიმ აღნიშნა, იაპონია-საქართველოს შორის თანამშრომლობა აქტიური და წარმატებულია. იაპონური მხარე მიესალმება გარემოსდაცვითი მიმართულებით საქართველოსთან თანამშრომლობის გაღრმავებას და მხარდაჭერის მზაობას გამოთქვამს.

„იაპონიას აქვს არაერთი მექანიზმი და სქემა, მხარი დაუჭიროს საქართველოს არსებული გამოწვევების გადაჭრაში ისეთი პრიორიტეტული მიმართულებებით, როგორცაა გარემოს დაცვა, ტყის და წყლის რესურსების მართვა, ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესება და სხვა. მზად ვართ, გავუზიაროთ ქართულ მხარეს ჩვენი გამოცდილება და გავუწიოთ როგორც ტექნიკური, ისე ფინანსური მხარდაჭერა. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ქართულ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციას დიდი პერსპექტივა აქვს მსოფლიოს, მათ შორის იაპონიის ბაზარზე. ვფიქრობ, თანამშრომლობის გაღრმავებით, დადებითი შედეგების მიღწევას ყველა მიმართულებით შევძლებთ“, - განაცხადა იშიძუკა ჰიდეკიმ.

შეხვედრაზე აღინიშნა, რომ მნიშვნელოვანი იქნება გააქტიურდეს თანამშრომლობა ტყის მდგრადი მართვის, ემისიებით ვაჭრობის, წყლის რესურსების მართვისა და ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების, დაცული ტერიტორიებისა და ტურიზმის, ასევე სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის, მათ შორის, ღვინის ექსპორტის ზრდის მიმართულებით.

ოთარ შამუგიამ იაპონიის ელჩს საქართველოში დიპლომატიური მისიის დაწყება მიულოცა და წარმატებები უსურვა. მინისტრმა მადლობა გადაუხადა იაპონურ მხარეს, წლების განმავლობაში საქართველოს მუდმივი მხარდაჭერისთვის როგორც სოფლის მეურნეობის განვითარების, ასევე გარემოს დაცვის კუთხით.

„ჩვენთვის მნიშვნელოვანია იაპონიის მხარდაჭერა და თანამშრომლობის გაღრმავება ქვეყანაში მიმდინარე რეფორმების და პროექტების განხორციელების პროცესში. იაპონიას აქვს უდიდესი გამოცდილება; შესაბამისად, ცოდნის გაზიარება, ქვეყანაში თანამედროვე ტექნოლოგიების შემოტანა-დანერგვა ჩვენთვის განსაკუთრებით ღირებულია, რადგან ეს საშუალებას მისცემს ჩვენს ფერმერებსა და მწარმოებლებს გაზარდონ წარმოება და პროდუქციის ხარისხი, შეამცირონ პროდუქციის თვითღირებულება, გახდნენ კონკურენტუნარიანები და ექსპორტზე ორიენტირებულნი“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია შვედეთის საერთაშორისო განვითარების თანამშრომლობის სააგენტოს (SIDA) ხელმძღვანელ ერიკ ილუსს შეხვდა

შეხვედრაზე მხარეებმა მიმდინარე პროექტები და სამომავლო თანამშრომლობის პრიორიტეტული მიმართულებები განიხილეს.

მინისტრმა მადლობა გადაუხადა SIDA-ს, შვედეთის სამეფოს საელჩოსა და მთავრობას საქართველოს მხარდაჭერისთვის; ხაზგასმით აღნიშნა ნარჩენების მართვის მიმართულებით თანამშრომლობა და ამ კუთხით მიღწეული პროგრესი.

„ნარჩენების მართვის რეფორმა საკმაოდ რთული და კომპლექსურია. ჩვენი მიზანია, ეს გზა მაქსიმალურად უმტკივნეულოდ გავიაროთ.

გარემოსდაცვითი მიმართულებით რეფორმების გატარება, ერთი მხრივ, ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით აღებული ვალდებულების ნაწილია, მეორე მხრივ კი, ჩვენი ქვეყნისა და მოსახლეობისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია. უნდა აღინიშნოს, რომ ჩვენი საერთაშორისო

პარტნიორების, მათ შორის, შვედეთის მხარდაჭერით, ჩვენი მთავრობის და პარლამენტის აქტიური მუშაობით, ბევრი რამ გაკეთდა, თუმცა გამოწვევები კიდევ გვაქვს და მათ დაძლევაში დონორების დახმარება, კოორდინირებული მუშაობა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

როგორც შეხვედრაზე SIDA-ს ხელმძღვანელმა აღნიშნა, შვედეთის მხარე დადებითად აფასებს საქართველოს ძალისხმევას და გარემოს დაცვის კუთხით რეფორმების განხორციელებისთვის გადადგმულ ნაბიჯებს.

„საქართველოს ნარჩენების მართვის კუთხით გარკვეული პროგრესი უკვე აქვს, მიღებულია ახალი რეგლამენტები და რეგულაციები, მიმდინარეობს მუშაობა საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვის კუთხით. შვედეთი მზად არის, საქართველოს გაუზიაროს საკუთარი და გააცნოს იმ ევროპული ქვეყნების გამოცდილება, ვინც მსგავსი გარდამავალი ეტაპი გაიარა. უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოში სრულდება ჩვენი რამდენიმე პროექტი, ამასთან, ვმუშაობთ ახალ სტრატეგიაზე. შესაბამისად, ჩვენი მიზანია, ზუსტად გავცნოთ იმ საჭიროებებს, რაც ამ ეტაპზე საქართველოს აქვს“, - განაცხადა ერიკ ილუსმა.

შეხვედრაზე აღინიშნა, რომ გაგრძელდება მხარეებს შორის თანამშრომლობა და დიალოგი ნარჩენების მართვის, ბიომრავალფეროვნების, მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების, ინსტიტუციური განვითარების და სხვა მიმართულებებით.

საქართველო პირველად გახდა გაერო-ს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) საბჭოს წევრი ქვეყანა

საქართველო, 2 წლის ვადით (2023 წლის 7 ივლისიდან - 2025 წლის 30 ივნისამდე), გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) საბჭოს წევრად აირჩიეს.

აღნიშნულთან დაკავშირებით გადაწყვეტილება FAO-ს 43-ე კონფერენციის ფარგლებში მიიღეს. კონფერენცია რომში, 2023 წლის 1-7 ივლისს გაიმართა.

გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) საბჭო შედგება ორგანი-

ზაციის წევრი 49 სახელმწიფოსგან, რომელთა არჩევაც, ორ წელიწადში ერთხელ, ორგანიზაციის კონფერენციის ფარგლებში ხდება.

აღსანიშნავია, რომ საბჭო, კონფერენციის მიერ მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში, წარმოადგენს აღმასრულებელ ორგანოს. საბჭოს საქმიანობის ძირითადი მიმართულებებია სურსათისა და სოფლის მეურნეობის სფეროსთან, ასევე, ორგანიზაციის სამუშაო პროგრამასთან, ბიუჯეტთან, ადმინისტრაციულ და ფინანსურ მართვასთან დაკავშირებული საკითხები.

GREEN CLIMATE FUND

კლიმატის მწვანე ფონდის მმართველი ორგანოს 37-ე შეხვედრას თბილისი უმასპინძლებს

კორეის რესპუბლიკაში, ქ. სონგდოში, კლიმატის მწვანე ფონდის მმართველი ორგანოს, საბჭოს რიგით 36-ე შეხვედრა გაიმართა. შეხვედრაზე მიღებული გადაწყვეტილებით, საბჭოს მომდევნო შეხვედრა, მიმდინარე წლის ოქტომბრის ბოლოს, საქართველოში, თბილისში ჩატარდება. გადაწყვეტილებას საბჭოს ყველა წევრმა ერთხმად დაუჭირა მხარი.

კლიმატის მწვანე ფონდის მსოფლიოს უდიდესი ფონდია, რომელიც განვითარებად ქვეყნებს ხელს უწყობს კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული მიზნების განხორციელებაში.

ქ. სონგდოში გამართულ საბჭოს რიგით 36-ე შეხვედრა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე ნინო თანდილაშვილი დაესწრო. ნინო თანდილაშვილი აღნიშნული საბჭოს წევრია და აღმოსავლეთ ევროპის ჯგუფს წარმოადგენს.

შეხვედრაზე დამტკიცდა 2024-2027 წლების კლიმატის მწვანე ფონდის სტრატეგიული გეგმა, რომელიც მიზნად ისახავს განვითარებადი ქვეყნების ხელშეწყობას, კლიმატის ცვლილების კუთხით, ქვეყნის ეროვნული პრიორიტეტების განხორციელებაში.

საბჭოს შეხვედრის ფარგლებში, კლიმატის მწვანე ფონდის აკრედიტაციის კომიტეტის შეხვედრები გაიმართა, რომლებსაც ნინო თანდილაშვილი თავმჯდომარეობდა.

სექტემბრიდან გზებზე ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გამონაბოლქვში მაკნე ნივთიერებათა შემადგენლობის კონტროლი განხორციელდება

პარლამენტმა, მესამე მოსმენით, "ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში" გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ მომზადებულ ცვლილებებს დაუჭირა მხარი, რომლის საფუძველზეც გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლები გზებზე ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გამონაბოლქვში მაკნე ნივთიერებათა შემადგენლობის კონტროლს განხორციელებენ

მიმდინარე წლის 04 სექტემბრიდან, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლები უფლებამოსილი იქნებიან გზებზე მანქანების გამონაბოლქვის კონტროლი განხორციელონ. გამონაბოლქვში მაკნე ნივთიერებათა შემადგენლობის დადგენილი ნორმების დარღვევისთვის კი მკაცრი საჯარიმო სანქციები დაწესდება.

კონტროლი განხორციელდება 4 ქალაქში: თბილისში, ქუთაისში, ბათუმსა და რუსთავში.

სანქციები შემდეგნაირად განისაზღვრება: დამრღვევი ფიზიკური პირი პირველ ჯერზე დაჯარიმდება 100 ლარით, განმეორების შემთხვევაში კი - 300 ლარით, კვლავ განმეორების შემთხვევაში - 600 ლარით; იურიდიული პირი კი პირველ ჯერზე 500 ლარით დაჯარიმდება, განმეორებით შემთხვევაში - 1500 ლარით, ხოლო დამატებითი განმეორების შემთხვევაში - 3000 ლარით.

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში დაინტერესებული პირების აქტიური მონაწილეობის მიზნით, გარემოსდაცვითი საინფორმაციო კორტალი შეიქმნა

გარემოსდაცვითი საინფორმაციო პორტალის ei.gov.ge პრეზენტაცია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა გამართა. შეხვედრა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ სოლომონ პავლიაშვილმა გახსნა.

„სამინისტროს მიზანია, დანერგოს ისეთი ტექნიკური ინსტრუმენტი, რომელიც უზრუნველყოფს ინფორმაციაზე დროულ და დაუბრკოლებელ ხელმისაწვდომობას და გადაწყვეტილებების მიღების ყველა ეტაპზე საზოგადოების ეფექტიან მონაწილეობას. გარემოსდაცვითი ინფორმა-

ციის გავრცელების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველყოფა წარმოადგენს მთავარ გზას გარემოსდაცვით საკითხებში საზოგადოების ჩართულობის გასაზრდელად და ორპუსის კონვენციის ძირითადი პრინციპების განსახორციელებლად“, - განაცხადა სოლომონ პავლიაშვილმა.

გარემოსდაცვითი საინფორმაციო პორტალი უზრუნველყოფს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“, ასევე „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული გადაწყვეტილებების მიღე-

ბის პროცესში, კანონმდებლობის შესაბამისად, საზოგადოების მართივად და ოპერატიულად ინფორმირებას.

პორტალი შეიქმნა გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრისა და გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ, გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და შედეგის მხარდაჭერით განხორციელებული პროექტის „საზოგადოების მონაწილეობის მექანიზმების გაძლიერება გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობა“ ფარგლებში.

შეხვედრას გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე ხატია წილოსანი, საქართველოში გაეროს განვითარების პროგრამის პროექტის „მმართველობის რეფორმის ფონდის“ გარემოსდაცვითი კოორდინატორი ნათია გობჯიშვილი, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის დირექტორი თამარ ალადაშვილი, გარემოს ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილე მაია ბერაძე და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ ნინო თანდილაშვილმა უნგრეთში გაიმართულ გარემოსა და ჯანმრთელობის მინისტრთა რიგით მე-7 კონფერენციაში მიიღო მონაწილეობა

კონფერენციაზე, რომელშიც ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის ევროპის რეგიონის 53 ქვეყნის გარემოსა და ჯანდაცვის მმართველებების უწყებების მაღალი დონის წარმომადგენლები მონაწილეობდნენ, ევროპის რეგიონში გარემოსა და ჯანმრთელობის პოლიტიკის სფეროში მიღწევები, გამოწვევები და მათი გადაჭრის გზები განიხილეს.

7 სტაციონარული და 2 მობილური სადგური გაფართოვდა, რაც მიმდინარე წელს, დონორის მხარდაჭერით, გაორმაგდება.

ბოლო წლებში, საწვავის ხარისხი მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა - ბენზინისა და დიზელის ხარისხის ეროვნული სტანდარტები ევრო 5-ის სტანდარტებს შეესაბამება. მნიშვნელოვნად გამკაცრდა საწვავის ხარისხის სახელმწიფო კონტროლი და შესაბამისი სანქციები.

2024 წლის 1 იანვრიდან ავტომობილების იმპორტზე დაწესდა ევრო 5 სტანდარტი, აკრძალულია კატალიზატორების ექსპორტი და გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ გზებზე განხორციელდება ხილული გამონახობის კონტროლი.

სამრეწველო საწარმოებს ჰაერში გაფრქვევების ონლაინ, უწყვეტად მონიტორინგის ვალდებულება დაეკისრა, გაიზარდა სანქციები ჰაერდაცვითი კანონმდებლობის მოთხოვნების დარღვევისთვის. „სამრეწველო ემისიების შესახებ“ მიღებული კანონი მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს სამრეწველო სექტორიდან გარემოს დაბინძურების პრევენციას.

ნინო თანდილაშვილი: „გერმანია მხარს უჭერს ჩვენს ქვეყანას გარემოს დაცვის მიმართულებების გაძლიერებაში, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია საქართველოს ევროინტეგრაციის გზაზე“

ნინო თანდილაშვილი, ქ. ბუდაპეშტში, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის გარემოს, ბუნების დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოების და მომხმარებელთა დაცვის ფედერალურ მინისტრს შტეფი ლემკეს შეხვდა.

ლანტიკურ სტრუქტურებში საქართველოს ინტეგრაციის პროცესში გერმანიის მხარდაჭერის მნიშვნელობაზე.

„გერმანია, როგორც საქართველოს სტრატეგიული პარტნიორი ქვეყანა, მუდმივად მხარს უჭერდა და დღესაც მხარს უჭერს ჩვენს ქვეყანას გარემოს დაცვის მიმართულებების გაძლიერებაში, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია საქართველოს ევროინტეგრაციის გზაზე“, - განაცხადა ნინო თანდილაშვილმა.

შეხვედრაზე აღინიშნა, რომ ორ ქვეყანას ერთმანეთთან სანდო პარტნიორობა აკავშირებს; ყურადღება გამახვილდა ევროპულ და ევროატ-

ნინო თანდილაშვილი, უნგრეთში ვიზიტის ფარგლებში, გაიმართა ევროპის ორგანიზაციის გარემოსდაცვითი პროგრამის (UNEP) ახლად დანიშნულ რეგიონულ დირექტორს არნოლდ კრეილჰუბერს შეხვდა

გაცნობითი ხასიათის შეხვედრაზე, მხარეებმა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტროსა და UNEP-ს შორის თანამშრომლობის ფარგლებში მიმდინარე და სამომავლო პროექტები განიხილეს და პრიორიტეტულ მიმართულებებზე იმსჯელეს. UNEP-ის რეგიონულმა დირექტორმა ქართულ მხარეს, რეკომენდაციების შესრულების კუთხით,

სრული მხარდაჭერა გამოუცხადა. ნინო თანდილაშვილმა საქართველოში გარემოსდაცვითი სტანდარტების დანერგვისა და კლიმატის ცვლილების შედეგების პროცესში საერთაშორისო და დონორი ორგანიზაციების აქტიური ჩართულობის მნიშვნელობას გაუსვა ხაზი.

ავსტრიის რესპუბლიკის დედაქალაქ ვენაში, კლიმატის გლობალური ცვლილების და მისგან გამომდინარე არსებული გამოწვევების საკითხებზე ევროპის უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციის (OSCE, ეუთო) მაღალი დონის კონფერენცია ჩატარდა

კონფერენციის ფარგლებში გაიმართა პანელური დისკუსია, რომელშიც საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ ნინო თანდილაშვილმა მონაწილეობა ეუთოს გენერალურ მდივან ჰელგა მარია შმიდტთან, გერმანიის საგარეო საქმეთა მინისტრ ანალენა ბაერბოკთან და ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის სპეციალურ წარმომადგენელ ჯონ ქერისთან ერთად მიიღო. დისკუსია კლიმატის ცვლილების დასაძლევად რეგიონული თანამშრომლობის მნიშვნელობას მიეძღვნა.

თანამშრომლობის ორგანიზაციის (OSCE, ეუთო) როლი ამ პროცესებში სასიცოცხლოდ აქტუალურია, - აღნიშნა ნინო თანდილაშვილმა.

„იმის გათვალისწინებით, რომ კლიმატის ცვლილებას არ აქვს საზღვრები, რეგიონული თანამშრომლობა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს. ევროპის უსაფრთხოებისა და

კონფერენციის ფარგლებში, განხილვის საგანი იყო რუსეთ-უკრაინის ომის შედეგად კლიმატისა და გარემოს უსაფრთხოების კუთხით წარმოქმნილი გამოწვევები.

კახეთის მხარეში ხორბლის აღების პროცესი აქტიურ ფაზაშია

მოსავლის აღების სამუშაოები ივნისის თვის შუა რიცხვებიდან დაიწყო და აქტიურად მიმდინარეობს. სამუშაო პროცესს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე თენგიზ

ნასარიძე, კახეთის მხარეში სახელმწიფო რწმუნებულ გიორგი ალადაშვილთან და დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის მერ ნიკოლოზ ჯანიაშვილთან ერთად, შირაქის ველზე გაეცნო.

როგორც მინისტრის მოადგილემ ადგილობრივ ფერმერებთან შეხვედრაზე განაცხადა, მოსავლის აღების პროცესში ჩართულია როგორც სახელმწიფო, ისე კერძო საკუთრებაში არსებული 300-მდე კომბაინი. მოსავლის აღების და დაბინავება-რეალიზების პროცესი შეუფერხებლად მიმდინარეობს. რამდენიმე ათეული ათასი ტონა ხორბალი უკვე ჩაბარებულია.

წისპვილკომბინატაში ხორბლის ჩაბარების პროცესი აქტიურ ფაზაშია და შუაფარსხადა მიმდინარეობს. შპს „ჯეომილი“ წისპვილკომბინატაში ხორბლის მიღების პროცესს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე თენგიზ ნასარიძე გაეცნო.

„საქართველოს მთავრობის მიერ იმპორტირებულ ფქვილზე საიმპორტო საფასურის დაწესების შემდეგ ჩაბარებული გვაქვს დაახლოებით 5500 ტონა ხორბალი; დაახლოებით 2000 ტონა ხორბალი შესანახად გვაქვს მიღებული. პროცესი მიმდინარეობს შეუფერხებლად. ყოველდღიურად დაახლოებით 250-300 ტონა ხორბალს ვიბარებთ. რა თქმა უნდა, სტანდარტების შესაბამის სასურსათო ხორბალზე გვაქვს საუბარი. ხარისხიან ხორბალს ჩაბარების პრობლემა არ აქვს“, - განაცხადა ბესიკ ბეჟაშვილმა.

შპს „ჯეომილი“ ხორბალს დედოფლისწყაროს, სიღნაღის, მარნეულის, გარდაბნის, ბოლნისის მუნიციპალიტეტებიდან იღებს. როგორც კომპანიის ხელმძღვანელი ბესიკ ბეჟაშვილი აცხადებს, დღის განმავლობაში საშუალოდ 250-300 ტონა ქართულ ხორბალს იბარებს.

„საქართველოს მთავრობის მიერ იმპორტირებულ ფქვილზე საიმპორტო საფასურის დაწესების შემდეგ ჩაბარებული გვაქვს დაახლოებით 5500 ტონა ხორბალი; დაახლოებით 2000 ტონა ხორბალი შესანახად გვაქვს მიღებული. პროცესი მიმდინარეობს შეუფერხებლად. ყოველდღიურად დაახლოებით 250-300 ტონა ხორბალს ვიბარებთ. რა თქმა უნდა, სტანდარტების შესაბამის სასურსათო ხორბალზე გვაქვს საუბარი. ხარისხიან ხორბალს ჩაბარების პრობლემა არ აქვს“, - განაცხადა ბესიკ ბეჟაშვილმა.

აღსანიშნავია, რომ მეხორბლე ფერმერების მხარდაჭერის მიზნით, საქართველოს მთავრობამ იმპორტირებულ ფქვილზე, დროებით, 5 თვის ვადით, საიმპორტო საფასური დააწესა. გადაწყვეტილება ძალაში 10 ივნისს შევიდა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ თენგიზ ნასარიძემ კომპანია „ჯეომილი“ არსებული თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი ლაბორატორიაც დაათვალიერა. აკრედიტებულ ლაბორატორიაში მარცვლეულის ხარისხის საქართველოში დადგენილ სტანდარტებთან შესაბამისობა მოწმდება.

დედოფლისწყაროსა და სიღნაღის მუნიციპალიტეტებში ხორბლის აღება, ფაქტობრივად, დასრულების ფაზაშია. რაიმე სახის შეფერხებებს არ ველოდებით. ტექნიკა სრულად მობილიზებულია და მოსავლის აღების პროცესი აქტიურად მიმდინარეობს“, - განაცხადა თენგიზ ნასარიძემ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე კახა კაკაბაძე RMG-ის მიერ გატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების კრედიტაციას დაესწრო

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე კახა კაკაბაძე პარლამენტში, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტთან არსებული „ქვემო ქართლის რეგიონში გარემოს დაბინძურების შემსწავლელი სამუშაო ჯგუფის“ შეხვედრას დაესწრო. შეხვედრაზე RMG-ის წარმომადგენლებმა გარემოსდაცვითი პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული საქმიანობის შესახებ პრეზენტაცია და გარემოსდაცვითი სამომავლო პროექტების შესახებ ინფორმაცია წარადგინეს.

ვალში ყველა კომპანია გაიაზრებს, რომ მნიშვნელოვანია წინასწარი ინვესტიციები, რათა გარემოს ნაკლები ზიანი მიაღწეს.

ბოლნისის მაჟორიტარმა დეპუტატმა გოგი მეშველიანმა შეხვედრაზე აღნიშნა, რომ გარემოსდაცვითმა რეფორმამ რეგიონში ბევრი რამ შეცვალა სასიკეთოდ.

სამინისტროს მიწერილობის საფუძველზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი ღონისძიებების ნუსხა არაერთ ღონისძიებას აერთიანებდა, რაც წყლის, ნიადაგისა და ჰაერის დაცვას ითვალისწინებს. კომპანიამ 37 მილიონ ლარზე მეტი ღირებულების ღონისძიებები განახორციელა, მათ შორის, საწარმოში წარმოქმნილი წყლების შეგროვება-მართვა, გამწმენდი ნაგებობების მოწყობა-ექსპლუატაცია, სარეკულტივაციო სამუშაოები, მტვრისა და მავნე ნივთიერებების გაფრქვევის შემცირების ღონისძიებები. სამომავლოდ დაგეგმილია სამსხვრევ უბნებზე წყლის გამწმენდი სისტემებისა და აირბეჭდვითი მოწყობილობების დამატება, სანერგე მეურნეობის გაფართოება და ტყის გაშენების დამატებითი ღონისძიებები.

პარლამენტში გამართულ შეხვედრას გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის უფროსი ლევან ჯღარკავა, დეპარტამენტის უფროსის მოადგილე, მთავარი სახელმწიფო ინსპექტორი ნელი კორკოტაძე და გარემოს ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილე მაია ბერაძე ესწრებოდნენ.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის უფროსის მოადგილის, ნელი კორკოტაძის თქმით, მისასალმებელია, რომ კომპანიის მხრიდან ვალდებულებები შესრულებულია, თუმცა, გარემოსთვის ზიანის აღმოფხვრის გეგმის შესრულების თუ ახალი პროექტების განხორციელების პროცესში, დეპარტამენტი კომპანიის საქმიანობას აქტიურად გააკონტროლებს და, დარღვევების გამოვლენის შემთხვევაში, შესაბამის რეაგირებას მოახდენს.

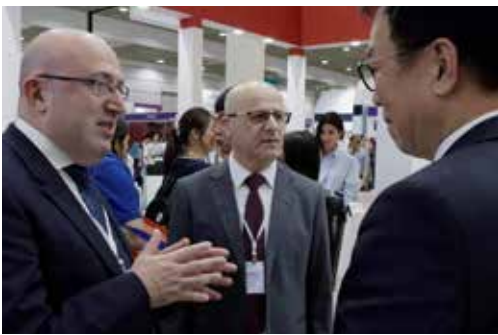
თავის მხრივ, ორგანიზაციის „საყდრისის კომიტეტი კულტურული მემკვიდრეობისთვის“ წარმომადგენელმა ნინო ბურჭულაძემაც აღნიშნა, რომ პროგრესის პარალელურად, ორგანიზაცია კომპანიის საქმიანობის მონიტორინგს მომავალშიც განახორციელებს.

სამხრეთ კორეაში, გამოფენაში „SEOUL WINE AND SPIRITS EXPO 2023“, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართული ღვინო 14 კომპანია მარაღვინა

„მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო 10 წლის განმავლობაში, მსოფლიოს ათეულობით ქვეყანაში ინტენსიურად იზრდება ქართული ღვინის ექსპორტი, ჩვენ ვაგრძელებთ მუშაობას ახალი სტაბილური და პერსპექტიული ბაზრების მოძიების მიმართულებით; ვფიქრობთ, რომ სამხრეთ კორეის ბაზარი არის სწორედ ერთ-ერთი მათგანი“, - განაცხადა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ იური ნოზაძემ, რომელიც გამოფენის „Seoul Wine and Spirits Expo 2023“ გახსნას ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუზლასთან და კორეის რესპუბლიკაში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან, თარაშ პაპასქუასთან ერთად დაესწრო.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის განცხადებით, მსგავსი ტიპის მასშტაბურ გამოფენებში ქართული ღვინის წარდგენა ემსახურება ქართული ღვინის საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაციას.

„სამხრეთ კორეა ქართული ღვინისთვის ერთ-ერთი საინტერესო და პერსპექტიული ბაზარია, სადაც სწორი მარკეტინგული სტრატეგიისა და მიზნობრივი მუშაობის შედეგად, შესაძლებელი გახდება ხელშესახები წარმატების მიღწევა. გამო-

ფენის მიმდინარეობისას ნათლად ჩანს, რომ დიდი დაინტერესება როგორც უშუალოდ ქართული ღვინით, ისე ისტორიითა და კულტურით. აღსანიშნავია, რომ ამ ეტაპზე ქართული ღვინის ექსპორტი სამხრეთ კორეაში მზარდია, თუმცა რესურსი დიდია და სახელმწიფოსა და კერძო სექტორის ერთობლივი ძალისხმევით შედეგად, მაჩვენებლების ზრდის რეალური პერსპექტივა გვაქვს“, - აღნიშნა ლევან მეხუზლაძე.

„Seoul International Wine & Spirits Expo“, თავისი მასშტაბებით, ღვინისა და ალკოჰოლური სასმე-

ლების ერთ-ერთი უდიდესი ყოველწლიური ღონისძიებაა აზიის რეგიონში. მიმდინარე წელს გამოფენა 22-დან 24 ივნისის ჩათვლით გაიმართა.

სამდლიანი გამოფენის ფარგლებში, ქართველ ღვინის მწარმოებლებს შესაძლებლობა ჰქონდათ, საკუთარი პროდუქცია გაეცნოთ ადგილობრივი ღვინის პროფესიონალებისათვის, რაც ქართული ღვინით დაინტერესებისა და შემდგომში გაყიდვების ზრდის ერთ-ერთი წინაპირობაა.

გამოფენაში მონაწილე ქართული ღვინის მწარმოებლების შეფასებით, სამხრეთ კორეა, ჩი-

ნეთთან და იაპონიასთან ერთად, ქართული ღვინისთვის პერსპექტიული ბაზარია, სადაც განსაკუთრებულ დაინტერესებას იჩენენ ქართული წითელი და ქვევრის ღვინოების მიმართ.

„Seoul International Wines and Spirits Expo“-ზე ქართული ღვინის პირველი წარდგენა 2015 წელს გაიმართა. ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართველი მეღვინეები აღნიშნულ გამოფენაში 2019 და 2022 წლებში მონაწილეობდნენ. თავდაპირველად, გამოფენაში მონაწილე კომპანიები შვიდს შეადგენდა, მიმდინარე წელს კი, ეს მაჩვენებელი გაორმაგდა.

USAID-ის სოფლის მეურნეობის პროგრამის მხარდაჭერით, ქალაქ სეულში „ქართული ღვინის საღამო“ გაიმართა

კორეის რესპუბლიკის დედაქალაქ სეულში ქართული ღვინის წარდგენა აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) სოფლის მეურნეობის პროგრამასა და ღვინის ეროვნულ სააგენტოს შორის გაფორმებული თანამშრომლობის მემორანდუმის ფარგლებში ჩატარდა.

მიმართულებით სხვადასხვა მიზნობრივ ღონისძიებას განახორციელებს როგორც სამხრეთ კორეაში, ასევე, აშშ-სა და გერმანიაში. სეულში გამართულმა ღონისძიებამ ქართველ მწარმოებლებს მისცა შესაძლებლობა, საკუთარი პროდუქცია წარედგინათ ადგილობრივი ღვინის პროფესიონალების, ღვინის იმპორტიორებისა და მედიის წარმომადგენლებისთვის. მსგავსი აქტივობები ქართული ღვინის ექსპორტის გაზრდის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ხელშემწყობი ფაქტორია“, - განაცხადა იური ნოზაძემ.

ღონისძიება საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ იური ნოზაძემ მისასალმებელი სიტყვით გახსნა.

მოწვეულ სტუმრებთან ერთად, „ქართული ღვინის საღამო“ ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუზლა და კორეის რესპუბლიკაში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი თარაშ პაპასქუა ესწრებოდნენ.

„ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ქართული ღვინის მარკეტინგულ კამპანიაში ჩართოთ აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID), რომელიც ქართული ღვინის პოპულარიზაციის

როგორც ღონისძიებაზე კორეის რესპუბლიკაში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩმა თარაშ პაპასქუამ აღნიშნა, კორეაში არსებობს ქართული ღვინის აქტიური მოხმარების რეალური პოტენციალი.

„ჩვენი საელჩო ყველანაირ ძალისხმევას მიმართავს, რომ ხელი შეუწყოს ქართული ღვინის პოპულარიზაციას კორეის ბაზარზე. სეულში გამართულ „ქართული ღვინის საღამო“ 20-მდე კორეული კომპანიის წარმომადგენელი ესწრებოდა, რომლებიც დაინტერესებული არიან კორეის ბაზარზე ქართული ღვინის ექსპორტით და არსებული პოტენციალის ათვისებით“, - აღნიშნა თარაშ პაპასქუამ.

„ქართული ღვინის საღამოზე“ ღვინის პროფესიონალების წინაშე წარმოდგენილი იყო ქართული ღვინის მწარმოებელი 16 კომპანიის სხვადასხვა დასახელების ღვინოები. საქართველოს დელეგაციის წევრებთან ერთად, ღონისძიების სტუმრებს აღმოსავლეთ და ცენტრალური ევროპის ღვინოების ინსტიტუტის დირექტორმა ჩან ჯუნ პარკმა მიმართა.

„კორეის რესპუბლიკის ღვინის ბაზარი საგრძნობლად გაიზარდა. ადგილობრივი იმპორტიორები და მომხმარებლები უფრო მეტად დაინტერესდნენ დასავლეთ ევროპის, ასევე, საქართველოს

ღვინოებით. ისინი დარწმუნდნენ, თუ რამდენად მიმზიდველია ქართული ღვინო. აღსანიშნავია, რომ ახალგაზრდები სულ მეტ ინტერესს იჩენენ ქართული ღვინის მიმართ, რაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს მიერ განხორციელებული მარკეტინგული კამპანიების შედეგია. ქართულ ღვინოს კორეის ბაზარზე დიდი პოტენციალი გააჩნია“, - აღნიშნა ჩან ჯუნ პარკმა.

ქართული ღვინის კულტურისა და თანამედროვე ინდუსტრიის შესახებ პრეზენტაცია ასოციაციის „ქართული ღვინო“ კომუნიკაციებისა და ბიზნესის განვითარების მენეჯერმა ტატა ჯაიანმა წარმოადგინა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან, ღვინის ეროვნულ სააგენტოსთან და კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან განხილვის, ასევე, საქართველოს ღვინის ექსპორტის სტატისტიკისა და ტენდენციების ანალიზის საფუძველზე, USAID-ის სოფლის მეურნეობის პროგრამის ფარგლებში, ქართული ღვინის ექსპორტის დივერსიფიკაციისთვის პრიორიტეტულ ბაზრებად განისაზღვრა შეერთებული შტატები, გერმანია და სამხრეთ კორეა. მიმდინარე წლის მაისში ხელმოწერილი მემორანდუმის ფარგლებში, ქართული ღვინის წარდგენის პირველი ღონისძიება სწორედ სეულში გაიმართა.

ქართული ღვინის ბაზრების დივერსიფიკაციის მიზნით, იაკონის ქალაქ ჰიროშიმაში ქართული ღვინის დემუსტრაცია გაიმართა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით გამართულ ღონისძიებას ადგილობრივი HoReCa სექტორის წარმომადგენლები, სომელიეები და იმპორტიორები, ჯამში 50 სტუმარი დაესწრო.

საქართველოს მეღვინეობის კულტურასა და თანამედროვე ინდუსტრიის შესახებ მომზადებულ ორსაათიან პრეზენტაციას, ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანიის „Red Bridge“ დირექტორი, ღვინის ცნობილი მაგისტრი, კენიჩი ოჰაში უძღვებოდა.

ღონისძიების სტუმრებს, შესაძლებლობა ჰქონდათ დაეგემოვნებინათ სხვადასხვა სახეობის ქართული ღვინოები გაცნობიდან ქართული ღვინოების საექსპორტო პოტენციალსა და წარმოების მასშტაბებს.

ქართული ღვინის წარდგენის მიზანი გაყიდვების ზრდის ხელშეწყობა და პოტენციური იმპორტიორების მოზიდვა იყო.

2017 წლიდან, ღვინის ეროვნული სააგენტო თანამშრომლობს კომპანიასთან „Red Bridge“, რომლის საქმიანობა ქართული ღვინის ერთ-ერთ სტრატეგიულ იაპონიის ბაზარზე ქართული ღვინის მარკეტინგულ ღონისძიებებს მოიცავს.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, იაპონიაში ქართული ღვინის პირველი მასშტაბური წარდგენა 2014 წელს მოეწყო. შემდგომ წლებში, ასევე სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართული ღვინის კომპანიები მონაწილეობდნენ გამოფენებში „Foodex Japan“, „Wine and Gourmet Japan“, და ადგილობრივ ღვინის კონკურსებში.

2019 წელს, იაპონიის დედაქალაქ ტოკიოში მასშტაბური გაიმართა გამოფენა „საქართველო ღვინის სამშობლო“, რომელმაც, 2 თვის განმავლობაში, ათასობით დამთვალიერებელს უმასპინძლა.

საქართველოს ბრიტანელი ღვინის პროფესიონალები სტუმრობდნენ

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, საქართველოში ბრიტანელი ღვინის მაგისტრი, ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „Swirl Wine Group“ ხელმძღვანელი სარა ებოტი და ღვინის პროფესიონალების 10-კაციანი ჯგუფი იმყოფებოდა.

ქართული ღვინის ინდუსტრიის გაცნობითი ტურის ფარგლებში, სტუმრები ქართული ღვინის მწარმოებელ კომპანიებს კახეთსა და ქართლში ეწვივნენ, დააგემოვნეს სხვადასხვა სახის ქართული ღვინო. ქართული ვაზის ჯიშების მრავალფეროვნებას ბრიტანელი ღვინის პროფესიონალები გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯილაურას მრავალწლოვანი კულტურების საკვლევი-სადემონსტრაციო ბაზაზე გაეცნენ.

სტუმრები კახეთში, მექვევრე ზაზა კბილაშვილს ესტუმრნენ და ქვევრის დამზადების ტექნოლოგიურ პროცესს გაეცნენ.

ბრიტანელი ღვინის პროფესიონალები, თბილისში, სპეციალურად მათთვის გამართულ დეგუსტაციაზე, 15 კომპანიის სხვადასხვა დასახელების ღვინო დააგემოვნეს. ღონისძიების ფარგლებში, შეხვედრები გაიმართა B2B ფორმატში. ქართველმა ღვინის მწარმოებლებმა, ბრიტანელი პროფესიონალებისგან შეფასებები და რეკომენდაციები მიიღეს.

ქართული ღვინისთვის დიდი ბრიტანეთი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სტრატეგიული ბაზარია, სადაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსური და ორგანიზაციული მხარდაჭერით, სხვადასხვა მარკეტინგული ღონისძიება ხორციელდება.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქალაქ ჰამბურგში ქართული ღვინის დემუსტრაცია ჩატარდა

გერმანიის ქალაქ ჰამბურგში, ქართული ღვინის დეგუსტაცია ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „ff.k Public Relations“ ორგანიზებით ჩატარდა.

ღონისძიება B2B ფორმატში გაიმართა და მას ღვინის მარკეტინგის ცნობილი სპეციალისტი ჯანეტ შუმანი (Janet Schumann) უძღვებოდა.

დეგუსტაციაზე წარმოდგენილი იყო 30-მდე დასახელების სხვადასხვა სახის ქართული ღვინო; ღვინის გაყიდვების სფეროს 100-მდე წარმომადგენლისთვის ქართული ღვინის კულტურისა და თანამედროვე ინდუსტრიის შესახებ პრეზენტაცია გაიმართა.

გერმანია, რომელიც ევროპაში ღვინის უდიდესი იმპორტიორი ქვეყანაა, ქართული ღვინის სტრატეგიული ბაზრების ჩამონათვალს 2020 წლიდან დაემატა. გერმანულ მარკეტინგულ კომპანიასთან „ff.k Public Relations“ ღვინის ეროვნული სააგენტო 2021 წლიდან თანამშრომლობს. მიმდინარე წლის განმავლობაში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსური მხარდაჭერითა და კომპანიის „ff.k Public Relations“ ორგანიზებით, გერმანიაში ქართული ღვინის სარეკლამო ღონისძიებები აქტიურად მიმდინარეობს.

პოლონეთის ქალაქ კრაკოვში ქართული ღვინის ფესტივალი გაიმართა

„ღონისძიების ჩატარების მიზანს, პოლონეთის ბაზარზე არსებულ მსხვილ იმპორტიორ კომპანიებთან და ქსელურ მარკეტებთან თანამშრომლობის გაძლიერება წარმოადგენდა. შესაბამისად, ფესტივალის აუდიტორია და მონაწილე კომპანიები აღნიშნული მიზნის გათვალისწინებით განისაზღვრა“, - აღნიშნა ღვინის ეროვნული სააგენტოს მარკეტინგისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის დეპარტამენტის უფროსმა, თამაზ ყველიძემ.

ღონისძიებაში მონაწილეობდნენ ისეთი მსხვილი ქსელური მარკეტებისა და ღვინის იმპორტიორი კომპანიების წარმომადგენლები, როგორებიცაა: Makro Cash&Carry; Biedronka; Vininnova; Zasada Group, Food&Wine, Dom Wina და სხვა. ფესტივალს, ჯამში, 120 ადამიანი დაესწრო.

წარმოდგენილი იყო ქართული ღვინის 8 მწა-

რომობლის, მათ შორის, მცირე მარნების პროდუქცია, რომლებიც სტუმრებს თავად კომპანიის წარმომადგენლებმა გააცნეს.

ღონისძიებას საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი პოლონეთის რესპუბლიკაში, დიანა ჟღერტი ესწრებოდა.

პოლონეთი ქართული ღვინის ერთ-ერთ სტრატეგიულ ბაზარს წარმოადგენს, რომელმაც ქართული ღვინის ექსპორტიორი ქვეყნების ხუთეულში სტაბილურად დაიმკვიდრა ადგილი. ქართული ღვინის ექსპორტის მზარდი მაჩვენებლის შესანარჩუნებლად, ერთ-ერთ უმსხვილეს ექსპორტიორ ქვეყანაში, პოლონეთში, მიმდინარე წელსაც აქტიური მარკეტინგული კამპანია მიმდინარეობს.

სახელმწიფო პროგრამის „ქვევრის და ქვევრის ღვინის სპეციალისტი“ პირველი ნაკადის კურსდამთავრებულებს სერტიფიკატები გადაეცაო

სერტიფიკატების გადაცემის ღონისძიება კახეთში, თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნაფარეულში, „ტყუპების საღვინე სახლში“ გაიმართა. სახელმწიფო პროგრამას „ქვევრის და ქვევრის ღვინის სპეციალისტი“ მექვევრეთა ასოციაცია „ქვევრის მზე“ ახორციელებს.

პროგრამის კურსდამთავრებულებს ქვევრის და ქვევრის ღვინის სპეციალისტის კვალიფიკაცია მიენიჭათ. მათ სერტიფიკატი ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარემ, ლევან მეხუზელამ და სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორმა, ლევან უჯმაჯურიძემ გადასცეს.

„ქვევრის ღვინო ქართული მეღვინეობის სრულიად უნიკალური პროდუქტი და ერთ-ერთი კონკურენტული უპირატესობაა. ქვევრში ღვინის დაყენების მეთოდი, რომელიც უკვე 8 ათასი წლისაა, 2013 წლიდან დაცულია „იუნესკოს“ მიერ როგორც კაცობრიობის არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობა. სწორედ ამიტომ, ძალიან მნიშვნელოვანია ისეთი პროფესიული პროგრამის განხორციელება, რომელიც კონცენტრირებულია ქვევრის ღვინის ხარისხსა და მისი არსის საუკეთესო წარმოჩენაზე“, - განაცხადა ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარემ.

მექვევრეთა ასოციაციის „ქვევრის მზე“ დამფუძნებელმა, გია გამტყვილაშვილმა აღნიშნა, რომ მსოფლიო მასშტაბით, ქვევრის ღვინის მიმართ ინტერესია ძალიან დიდი. შესაბამისად, სასწავლო პროცესში ჩართულები იყვნენ როგორც მცირე და საშუალო მარნების,

ისე მსხვილი კომპანიების წარმომადგენლები და ახალგაზრდა მეღვინეები.

„ჩვენ მათ ვასწავლით პროფესიულ უნარ-ჩვევებს, რაც არის პროგრამის ძირითადი მიზანი. მექვევრეთა ასოციაცია აღნიშნულ სასწავლო პროგრამას პროფესიული მომზადების/ პროფესიული გადამზადების პროგრამების განხორციელების უფლების მიმნიჭებელი საბჭოს გადაწყვეტილებით ახორციელებს. სწავლების მეთოდი ითვალისწინებს როგორც თეორიულ, ისე პრაქტიკულ მეცადინეობებს. პროგრამის ფარგლებში მიღებული ცოდნა და უნარ-ჩვევები მსმენელებს დაეხმარებათ, საკუთარ მეღვინეობებში აწარმოონ საუკეთესო ხარისხის ქვევრის ღვინო“, - განაცხადა გია გამტყვილაშვილმა.

სახელმწიფო პროგრამის „ქვევრის და ქვევრის ღვინის სპეციალისტი“ კურსის ხანგრძლივობა 6 კვირაა. მექვევრეთა ასოციაციამ „ქვევრის მზე“ პირველი მსმენელები 2023 წლის 11 აპრილს მიიღო; 15 მსმენელისგან შემდგარმა პირველმა ჯგუფმა სასწავლო პროცესი 23 მაისს დაასრულა. სწავლების კურსი მოიცავს ისეთ საკითხებს, როგორცაა ქვევრის მოვლა, ღვინის დამზადება ქვევრში, ღვინის და ჭაჭის ამოღება ფრაქციებად, ქვევრის ღვინის ორგანოლეპტიკური შეფასება.

სახელმწიფო პროგრამა „ქვევრის და ქვევრის ღვინის სპეციალისტი“ განათლებისა და მეცნიერების, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროების მხარდაჭერით ხორციელდება.

ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამა

ღვინის კომპანიების მიერ გაწეული მარკეტინგული ხარჯების თანადაფინანსებას სახელმწიფო განახორციელებს

თუ ხარ მეწარმე და საერთაშორისო ბაზრებზე ქართული ღვინის ექსპორტს და მარკეტინგულ ღონისძიებებს ახორციელებ, ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, შეგიძლია 600 000 ლარამდე თანადაფინანსება მიიღო.

პროგრამაში მონაწილეობისათვის აუცილებელია, მიმდინარე წელს ღვინის ექსპორტის მოცულობა და მარკეტინგული ხარჯი იყოს იმაზე მეტი, ვიდრე წინა წელს.

იმ შემთხვევაში, თუ წინა კალენდარული წლის და საანგარიშო პერიოდში გაწეული არ არის მარკეტინგული ხარჯი და განხორციელებული არ არის ღვინის ექსპორტი, გათვალისწინებული იქნება, გასული 3 წლის განმავლობაში, ბოლოს გაწეული მარკეტინგული ხარჯი და ექსპორტირებული ღვინის მოცულობა.

ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამა ითვალისწინებს გაწეული მარკეტინგული აქტივობების თანადაფინანსებას შემდეგი მიზნობრიობებით:

- ქსელური ტიპის ობიექტებში მარკეტინგული ღონისძიებები;
- ღვინის მაღაზიებში თაროების ბრენდირება, სავაჭრო ობიექტების კატალოგში განთავსება, დეგუსტაციები;

- ღვინის მაღაზიებში პროდუქციის სწორი პოზიციონირებისათვის საერთაშორისო კომპანიების დაქირავება;
- მედიაკამპანიები, მედიასაშუალებებში და ღვინის გაყიდვების ონლაინ ფლატფორმებზე პროდუქტის რეკლამირება;
- ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ღონისძიებებში მონაწილეობა;
- რეკლამა სოციალურ ქსელებში.

პროგრამაში მონაწილეობის მისაღებად, პირველ ეტაპზე, საჭიროა 2023 წლის 1 აგვისტომდე წარმოადგინოთ:

- შევსებული განაცხადის ფორმა;
- პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი;
- ცნობა შემოსავლების სამსახურიდან საგადასახადო დავალიანების არ ქონის შესახებ;
- საბანკო რეკვიზიტები.

განაცხადები მიიღება ელექტრონულად (info@wine.gov.ge) ან ღვინის ეროვნულ სააგენტოში წარდგენით (მისამართი: მარშალ გელოვანის გამზირი N34)

დამატებითი ინფორმაციისთვის ეწვიეთ ღვინის ეროვნული სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდს www.wine.gov.ge

ღვინის ეროვნული სააგენტო ევროკავშირის პროექტში „ECO2WINE“ ერთვება

ევროკავშირის პროგრამის „პორიზონტი ევროპა“ სასწავლო პროექტი „Eco2Wine“ მიზნად ისახავს მეღვინეობაში გლობალური ინოვაციებისა და კომუნიკაციის გაძლიერებას. პროექტის განხორციელება 2023 წლის ბოლოს დაიწყება.

მილანის უნივერსიტეტის მიერ კოორდინირებული Eco2Wine-ის პარტნიორები არიან საქართველოს, იტალიის, გერმანიის, საფრანგეთის, ესპანეთის, სლოვენის და სამხრეთ აფრიკის ქვეყნები და შესაბამისი უნივერსიტეტები: საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, მილანის უნივერსიტეტი, ბურგუნდიის უნივერსიტეტი, გაიბენჰაიმის უნივერსიტეტი, პერუჯის უნივერსიტეტი, ლუბლიანას უნივერსიტეტი, კადისის უნივერსიტეტი და სტელენბოშის უნივერსიტეტი და ესპანეთის ეროვნული კვლევების საბჭო.

პროექტში თითოეული ქვეყნიდან ასევე ჩართულია არიან ღვინის ინდუსტრიის წარმომადგენლები, მათ შორის, საქართველოს მხრიდან, ღვინის ეროვნული სააგენტო და შპს „ღვინის კომპანია შუმი“.

პროექტის საქმიანობა წარმართება უახლესი კვლევების განხორციელების, დოქტორანტების

კვალიფიკაციის ამაღლებისა და მეღვინეობის ახალი მიდგომების შესახებ საზოგადოების ინფორმირების მიმართულებებით.

სამეცნიერო კუთხით, პროექტის Eco2Wine მიზანს წარმოადგენს ღვინის დაყენების დროს წარმოქმნილი მიკრობული ურთიერთქმედების ინოვაციურ ინსტრუმენტად გამოყენება. ამასთან ერთად, პროექტის ძირითადი ამოცანაა ნატურალური, ეკოლოგიურად სუფთა ღვინოების წარმოების, ვენახის მოვლის მეთოდების გაუმჯობესებისა და მომხმარებლებისთვის ღვინის მეტი არჩევანის შეთავაზების ხელშეწყობა.

პროექტი ფოკუსირებული იქნება უახლეს მეცნიერულ მიღწევებზე; ის ასევე გამოიყენებს შემოქმედებით მიდგომებს საზოგადოებრივი კომუნიკაციისა და ჩართულობის კუთხით, რაც მოიცავს ციფრულ ფორმატში ისტორიების თხრობას, ვირტუალურ ჩვენებებს, მეცნიერება-ხელოვნების კავშირებს, ასევე, მცდელობებს, ახალი იდეების შექმნაში ჩართოს შესაბამისი საზოგადოებრივი ჯგუფები.

პროექტი ოთხი წლის განმავლობაში განხორციელდება მისი ღირებულება 2,4 მილიონი ევრომდე.

ვენახების კადასტრის ანგარიში (2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით)

ვენახების კადასტრის ეროვნულ პროგრამას ღვინის ეროვნული სააგენტო 2014 წლიდან ახორციელებს. პროგრამა უკვე დასრულდა კახეთის, რაჭა-ლეჩხუმის, ქვემო ქართლის, შიდა ქართლის, მცხეთა-მთიანეთისა და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონებში. აღნიშნულ რეგიონებში სულ აღწერილია 45 313 ჰა ფართობის ვენახები.

ვენახების კადასტრი იქმნება თითოეული ვენახის ნაკვეთის რეგისტრაციით და მოიცავს ვენახში არსებულ ვაზის ჯიშებს, დარგვის თარიღს და ვენახის მდგომარეობას და ა.შ. ინფორმაციის შეკრება ხდება სავალდებულო პირობებში, მევენახეების გამოკითხვით და აერო-ფოტოგრაფიული მონაცემების გამოყენებით.

2023 წელს, პროგრამა იმერეთის, სამეგრელოს და გურიის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში განხორციელდება, რითაც სრულად მოხდება საქართველოს მევენახეობის რეგიონების მოცვა.

ვენახების კადასტრი მევენახეობა-მეღვინეობის დარგის განვითარების და ხარისხიანი ღვინის წარმოების ხელშეწყობის ერთ-ერთი მთავარი პირობაა. იგი უზრუნველყოფს რთველის პროცესის ორგანიზებას და გამჭვირვალედ ჩატარებას, ასევე ყურძნისეული პროდუქტების მიკვლევადობას.

ვენახების კადასტრი აქვს ევროკავშირის წევრ ყველა იმ ქვეყანას, სადაც მევენახეობა-მეღვინეობის ინდუსტრია განვითარებულია.

წარმოგიდგინებ ვენახების კადასტრის ანგარიშიდან (2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით) რამდენიმე სტატისტიკურ მონაცემს, რაც მოიცავს ინფორმაციას საქართველოს ვენახებისა და მევენახეობის შესახებ კახეთის, ქართლის, მცხეთის, რაჭის და ლეჩხუმისა მევენახეობის ზონების მიხედვით.

მევენახეობის რაოდენობა, ვენახების რაოდენობა და საწარმოო ფართობი ვენახების ზომის (ჰა) მიხედვით

ფართობის კლასები, ჰა	მევენახეობის რაოდენობა	ვენახების ნაკვეთების რაოდენობა	საწარმოო ფართობი, ჰა
<=0,1	3 070	37 756	1 672
>0,1 და <=0,25	8 792	42 025	7 045
>0,25 და <=0,5	8 388	26 322	9 171
>0,5 და <=1,0	7 491	13 283	8 979
>1,0 და <=5,0	7 569	7 179	13 058
>5,0 და <=10,0	641	413	2 778
>10,0 და <=20,0	290	101	1 277
>20	187	37	1 332

ინილეთ ცხრილები:

- ვენახების ფართობი (ჰა) მევენახეობის რეგიონებისა და მუნიციპალიტეტების მიხედვით
- მევენახეობის რაოდენობა, ვენახების რაოდენობა და საწარმოო ფართობი ვენახების ზომის (ჰა) მიხედვით (2022);
- მევენახეობის რაოდენობა და საწარმოო ფართობი (ჰა) გაშენების წლების კლასების მიხედვით (კახეთის რეგიონი 2022);
- საწარმოო ფართობი (ჰა) 5 წამყვანი ჯიშის მიხედვით (კახეთის რეგიონი);
- საწარმოო ფართობი (ჰა) 5 წამყვანი ჯიშის მიხედვით (რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონი);

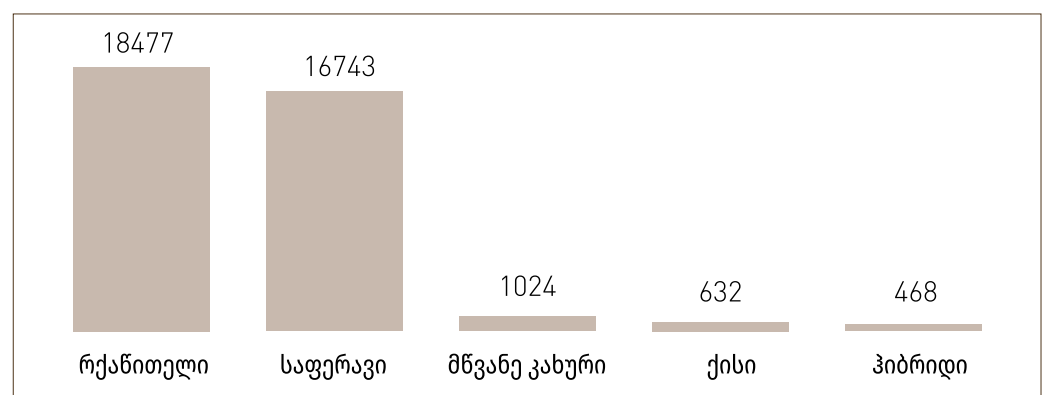
ვენახების ფართობი (ჰა) მევენახეობის რეგიონებისა და მუნიციპალიტეტების მიხედვით

მონაცემთა შერევა, წელი	მევენახეობის ზონა / მუნიციპალიტეტი	უნიკალური მევენახეობის რაოდენობა	ვენახების ნაკვეთების რაოდენობა	საწარმოო ფართობი, ჰა
2014, 2021, 2022	რაჭა	1 815	5 653	609
	ლეჩხუმი	1 555	4 725	305
2015-2022	კახეთი	32 167	99 921	42 195
2015, 2019-2022	ყვარელი	5 721	14 910	9 625
2016, 2021, 2022	თელავი	6 201	14 994	6 869
2017, 2021, 2022	ახმეტა	1 731	6 512	2 203
2019-2022	გურჯაანი	9 775	31 009	10 611
2019-2022	სიღნაღი	3 775	10 921	4 431
2021, 2022	დედოფლისწყარო	763	2 569	1 711
2021, 2022	ლაგოდეხი	1 950	7 519	1 710
2021, 2022	საგარეჯო	2 509	11 487	5 035
2022	ქართლი	896	15 695	2 185
2022	ქვემო ქართლი	606	8 503	1 013
2022	მცხეთა-მთიანეთი	31	1 314	486
2022	შიდა ქართლი	259	5 878	686
2022	მცხეთი	12	1 124	19
ჯამი		36 4311	127 122	45 313

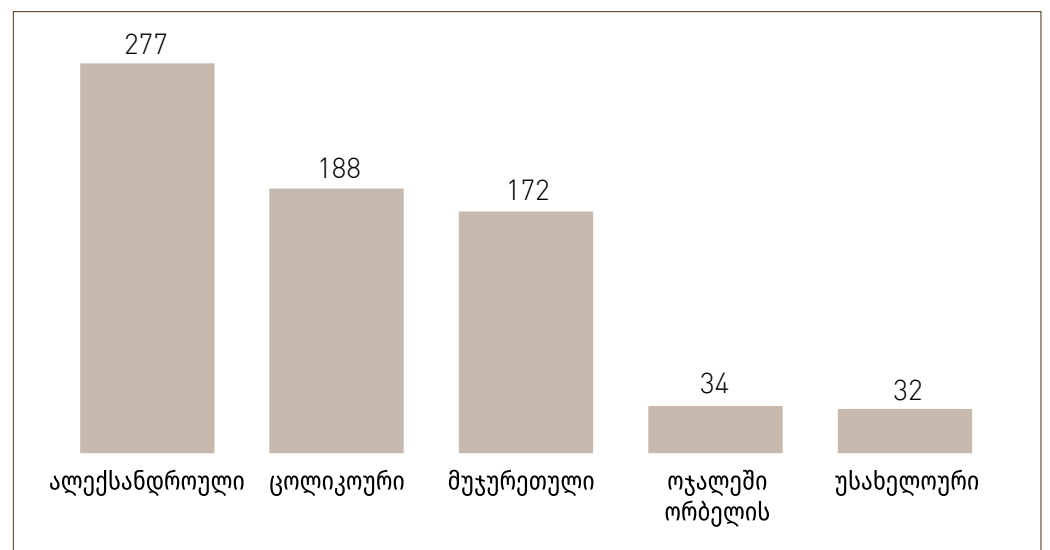
მევენახეობის რაოდენობა და საწარმოო ფართობი (ჰა) გაშენების წლების კლასების მიხედვით

გაშენების წელი	მევენახეობის რაოდენობა	ვენახების ფართობი, ჰა
<=1970	3 577	1 302
1971-1980	13 033	6 144
1981-1990	9 497	4 661
1991-2000	4 554	2 694
2001-2010	4 952	6 879
2011-2020	12 828	17 006
2021	342	190

საწარმოო ფართობი 5 წამყვანი ჯიშის მიხედვით (ჰა)

საწარმოო ფართობი (ჰა) ვაზის ჯიშების მიხედვით

საოკუპაციო ხაზის მიმდებარე ფერმერმა ატმის ბალი გააშენა

ფერმერი ზაზა გუნდიშვილი გორის მუნიციპალიტეტში, საოკუპაციო ხაზის მიმდებარე სოფელ აძუში ცხოვრობს. ფერმერმა, სოფლის განვითარების სააგენტოს პროგრამით „დანერგე მომავალი“ 4 ჰექტარზე ატმის ბალი გააშენა.

„სოფლის მეურნეობა ჩემთვის ყველაფერია. უკვე 28 წელია ვცდილობ ქვეყნის აგრარულ განვითარებაში საკუთარი წვლილი შევიტანო. მავთუხლართების გვერდით ვმუშაობთ, თუმცა

ეს არ გვაშინებს, რადგან ვიცით რომ ერთ დღე-საც მავთუხლართები აღარ იარსებებს და საქართველო აუცილებლად გაერთიანდება.

სოფლის განვითარების სააგენტოს დახმარებით ატმის ბალი გააშენე. ვფიქრობ, მშრომელი ადამიანისთვის, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მსგავსი პროექტები დიდი დახმარებაა, - აღნიშნავს ფერმერი ზაზა გუნდიშვილი.

მისი თქმით, ვისაც აქვს სურვილი, ვრავსა შექმნას, მთავარია სწორად დაისახოს მიზანი და შრომით აუცილებლად მიაღწევს საწარმოს.

ქვეყანაში სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ზრდისთვის გამართული სარწყავი ინფრასტრუქტურა ერთ-ერთ აუცილებელი წინაპირობა

ბოლო 10 წლის განმავლობაში, ქვეყანაში, მელიორირებული სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი 3,5-ჯერ გაიზარდა. წყალუზრუნველყოფილი მიწის ფართობი 45 000-დან 165 000 ჰა-მდე, ხოლო დრენირებული 14 000-დან 45 000 ჰა-მდე გაზრდილი.

ქვემო ქართლში, სოფლის მეურნეობის ძირითადი დარგი მებოსტნეობაა (ერთწლიანი კულტურები). 2012-2023 წლებში, რეგიონში 65,2 მლნ ლარის სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტები განხორციელდა. ჩატარებული სამუშაოების შედეგი აისახა აგრარული წარმოების მაჩვენებლებზე. როგორც ბოლნისის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნახიდურის მკვიდრი სახიბ ახმედოვი საუბრობს, კმაყოფილია რომ წესრიგდება სარწყავი არხები.

„ჩვენი ოჯახი, ისევე როგორც მთელი სოფელი, მისდევს მიწათმოქმედებას. მოგვყავს სიმინდი, ლობიო, ბადრიჯანი, პომიდორი, კიტრი. ჩვენი მიწა ორმოსავლიანია. კატროფილის მოსავალი უკვე ავიღეთ და ახლა დავთესთ სიმინდი და ველოდები მოსავლის გაორმაგებულ რაოდენობას. ადრე იყო მიწის არხი, ბევრი წყალი იკარგებოდა, იმისთვის, რომ ჩვენი ფართობები მოგვერწყა გვიწევდა საათობით ლოდინი, რიგში დგომა, ველოდებოდით ერთმანეთს რომ წყალი ჩვენ ფართობებამდე მოსულიყო. წელს, რაც სოფელში, სარწყავ არხს რეაბილიტაცია ჩაუტარდა და ბეტონის არხი გაკეთდა, უპრობლემოდ, სტაბილურად ვიღებ წყალს ყველანაირი შეფერვების გარეშე. აქამდე თუ 1 ჰექტარზე, კატროფილის და სიმინდის შემთხვევაში, 20 ტონა მოსავალს ვიღებდით, ახლა მაგალითად მე, 50 ტონამდე ველოდები“, - ამბობს სახიბ ახმედოვი.

სარწყავი სეზონის პარალელურად საქართველოს მელიორაცია, მთელი ქვეყნის მასშტაბით, 75,8 მლნ ლარის ღირებულების სამელიორაციო ინფრასტრუქტურულ პროექტებს ახორციელებს, რომელთა დასრულების შემდეგ, რეგულარულად დამატებით 6,600 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი მოირწყება, სარწყავი წყლის მიწოდება 6000-ზე მეტ მიწის ფართობზე გაუმჯობესდება, ხოლო სადრენაჟე სამუშაოები 905 ჰექტარზე განხორციელდება.

ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტის მონაცემები მზარდია

17 ივლისის მონაცემებით, საქართველოდან 17.3 მლნ აშშ დოლარის მოცვია ექსპორტირებული

- 2023 წლის 1 მაისიდან 17 ივლისამდე, საქართველოდან 2 884 ტონა მოცვის ექსპორტი განხორციელდა, რომლის ღირებულებამ 17.3 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა
- გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ექსპორტირებული მოცვის მოცულობა 1 678 ტონით (2.4-ჯერ), ხოლო ღირებულება - 10.0 მლნ აშშ დოლარით (2.4-ჯერ) გაიზარდა.

2023 წლის 1 მაისიდან 17 ივლისამდე, საქართველოდან 10.3 ათასი ტონა ატმის ექსპორტი განხორციელდა

- ექსპორტირებული ატმის ღირებულებამ 11.1 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა
- გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ექსპორტირებული ატმის მოცულობა 439 ტონით (4%), ხოლო ღირებულება - 143 ათასი აშშ დოლარით (1%) გაიზარდა

სახელმწიფო პროგრამით გაშენებული ბალი სოფელ მეჯვრისხევში

ფერმერმა თამაზ ზუმბულიძემ, სახელმწიფო პროგრამის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში, გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ მეჯვრისხევში, ხეხილის ახალი ბალი გააშენა.

ფერმერის თქმით, პროგრამამ „დანერგე მომავალი“ მისცა მას დიდი სტიმული ახალი ბალი გაშენებისა.

„4 წელია ჩართული ვარ სოფლის მეურნეობაში. სოფლის განვითარების სააგენტოს პროგრამით „დანერგე მომავალი“ გავაშენეთ თანამედროვე ბალი. სახელმწიფო გვეხმარება ფინანსურად და

გვაძლევს იმის მოტივაციას, რომ შემდეგშიც გავაგრძელოთ საქმიანობა. მოვუწოდებ ყველას, ვისაც აქვს მიწის ნაკვეთი, ჩაერთონ სოფლის მეურნეობაში. ჩვენ გვაქვს იმის პოტენციალი, რომ თავად ვაწარმოოთ ქართული და ხარისხიანი პროდუქცია“, - აღნიშნავს ფერმერი თამაზ ზუმბულიძე.

ფერმერს 6 ჰექტარზე აქვს გაშენებული ვაშლის, ქლიავისა და მსხლის ბალი. როგორც ის აღნიშნავს, რომ არა სახელმწიფოს მხარდაჭერა, თანამედროვე ბალის გაშენება დამოუკიდებლად გაუჭირდებოდა.

გარდაბანში შპს „აგროკოლდინგმა კარვითა და ვეროკული სტანდარტებითა და ტექნოლოგიებით ადგილობრივი სოკოს საწარმო მოაწყო

სოკოს საწარმო, რომელშიც 5 მლნ ლარის ინვესტიცია განხორციელდა, სოფლის განვითარების სააგენტოს პროექტის „შედავათიანი აგროკრედიტი“ ფარგლებში შეიქმნა. საწარმოში 50 ადგილობრივის დასაქმებული.

„ეს არის უახლესი ტექნოლოგიით შექმნილი და დიდ წარმატებაზე გათვლილი საწარმო. ამ ეტაპზე, ჩვენ, ყოველდღიურად, ვაწარმოებთ 30 ტონა ხის სოკოს. საწარმო გასული წლის შემოდგომაზე ამოქმედდა, თუმცა შესაბამისი ტექნოლოგიის გათვალისწინებით, სრული

სიმძლავრით, მიმდინარე წლის დასაწყისში ამუშავდა. იმისათვის, რომ მივიღოთ მაღალი ხარისხის პროდუქცია, ვიყენებთ ქართველი ფერმერებისგან შესყიდულ ხორბლის ნამჯას და ევროპულ სათესლე მასალას“, - აღნიშნავს კომპანიის დამფუძნებელი ვანო იოსელიანი.

მისივე თქმით, დაგეგმილია წარმადობის გაზრდა, რაც მეტი სამუშაო ადგილისა და მეტი ხარისხიანი პროდუქციის შექმნას გულისხმობს.

აღსანიშნავია, რომ კომპანიის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს სოკოს ნიადაგის ე.წ. „კომპოსტის ბრიკეტების“ საამქროც.

ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, წაბლნარ კორომებში მორიგი მონიტორინგი განხორციელდა, რომელიც წაბლის ხმობის წინააღმდეგ ბიოლოგიური კონტროლის ეფექტურობის შესწავლას ემსახურება

საქართველოში წაბლის ხმობის შემთხვევები, ჯერ კიდევ მე-19 საუკუნის ბოლოს გამოვლინდა, განსაკუთრებით, დასავლეთ საქართველოში. ხმობა გამოწვეულია წაბლის ქერქის კიბოს სახელით ცნობილი სოკოვანი დაავადებით. საერთაშორისო გამოცდილებით, დღეისათვის, ყველაზე გავრცელებულ პრაქტიკად დაავადების წინააღმდეგ ბრძოლისათვის სანიტარული ჭრები და დაავადების ბიოლოგიური კონტროლის მექანიზმები ითვლება.

ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინიციატივით, წაბლის დაავადების წინააღმდეგ ბიოლოგიური ბრძოლის მეთოდის გამოცდა, ზესტაფონის მუნიციპალიტეტის, სოფელ ბოსლევში, 2021 წელს დაიწყო. პროცესი ეროვნული და საერთაშორისო ექსპერტების ჩართულობით განხორციე-

ლებული სატყეო ბათოლოგიური კვლევების საფუძველზე მიმდინარეობს და წარმოადგენს, ამ ეტაპისთვის, ერთ-ერთ ყველაზე აპრობირებულ მეთოდს მსოფლიოს მასშტაბით.

წაბლის ქერქის ნიმუშების კვლევა და ჰიპოვირულენტური შტამების გამოყვანის ლაბორატორიული სამუშაოები ავსტრიის ტყის კვლევით ცენტრში, შვეიცარიის ტყის, თოვლისა და ლანდშაფტის კვლევის ფედერალური ინსტიტუტსა და ლვოვის რეგიონალური ფიტოსანიტარულ ლაბორატორიაში ჩატარდა. საქართველოში სამუშაოები აგრარული უნივერსიტეტის ერთ-ერთი ლაბორატორიის დახმარებით გაგრძელდა. დღეისათვის, ჰიპოვირულენტური შტამები წაბლნარ კორომებში წინასწარ მომზადებულ საცდელ ფართობებზე შეტანილი და მიმდინარეობს მუდმივი მონიტორინგი. მონიტორინგის პირველადი შედეგების მიხედვით, საცდელ

მონაკვეთებზე შტამებმა დაიწყო დაავადების გამომწვევი სოკოს წინააღმდეგ მუშაობა, თუმცა, კვლავ საჭიროებს მუდმივ დაკვირვებას ბრძოლის მეთოდის ეფექტიანობის დადგენისა და ღონისძიებების მასშტაბების გაზრდის მიზნით.

წაბლის დაავადება და ხმობა ათწლეულების პრობლემა არამხოლოდ საქართველოსთვის. სააგენტომ ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში დაიწყო კომპლექსური ღონისძიებების გამოყენება რაც ითვალისწინებს ერთის მხრივ, ბიოლოგიური ბრძოლის მეთოდების გამოცდას, ასევე, სანიტარულ ჭრებსა და ტყის აღდგენის ღონისძიებებს. იმედი გვაქვს, რომ ბიოლოგიური კონტროლის მეთოდი, რომელიც წარმატებული აღმოჩნდა საფრანგეთსა და შვეიცარიაში, ჩვენთანაც შედეგიანი იქნება და მოგვცემს ღონისძიების მასშტაბების გაზრდის საშუალებას.

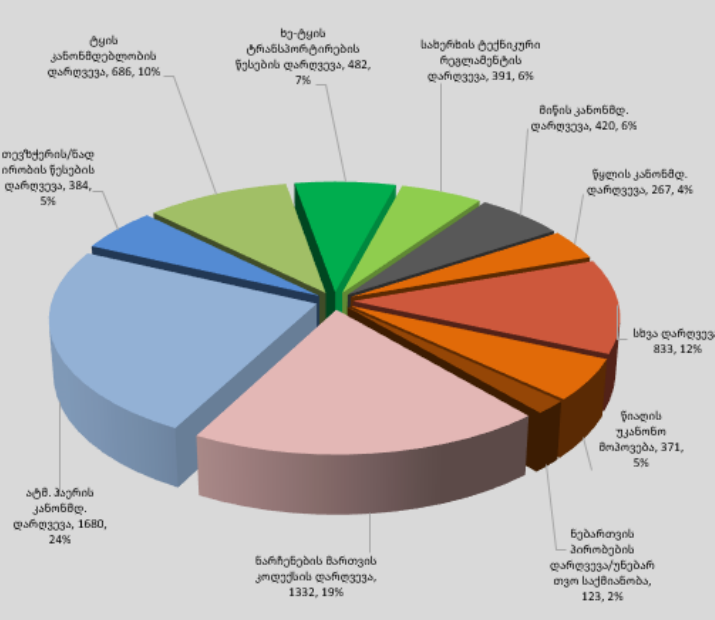
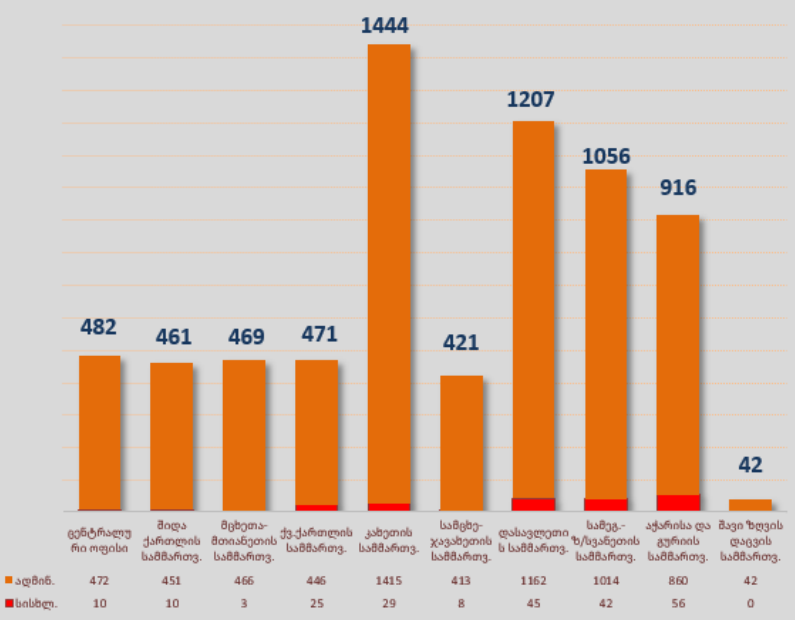
გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა 6 თვეში 6 969 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს

იანვარი-ივნისი, 2023 წ.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი

დეპარტამენტის მიერ გამოვლინდა გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის 6 969 ფაქტი:

- ადმინისტრაციული – 6 741 ფაქტი;
- სისხლის სამართლის – 228 ფაქტი.

დიაგრამა: სამართალდარღვევათა გამოვლენა რეგიონების მიხედვით, იანვარი-ივნისი, 2023 წ.

დიაგრამა: სამართალდარღვევათა სტრუქტურა, იანვარი-ივნისი, 2023 წ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისთვის გარემოს დაბინძურებისა და ბუნებრივი რესურსებით უკანონო სარგებლობის პრევენცია, გამოვლენა და აღკვეთა პრიორიტეტულია. ეფექტიანი სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების მიზნით, დეპარტამენტის თანამშრომლები, ქვეყნის მასშტაბით 24-საათიან, უწყვეტ პატრუ-

ლირებას ახორციელებენ, პერიოდულად მასშტაბურ პრევენციულ ღონისძიებებსაც ატარებენ და სამინისტროს ცხელ ხაზზე (153) შემოსულ შეტყობინებებზეც მყისიერ რეაგირებას ახდენენ.

დეპარტამენტის თანამშრომლებმა, 2023 წლის 1 იანვრიდან 30 ივნისის ჩათვლით, 6 969 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს. მათგან 6 741 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტია, 228 ფაქტი კი, სისხლის

სამართლის დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს და მასალები, შემდგომი რეაგირების მიზნით, საგამოძიებო ორგანოებში გადაიგზავნა.

ყველაზე მეტი - 1 680 ფაქტი, ატმოსფერული ჰაერის კანონმდებლობის დარღვევაა. 1 559 ფაქტი კი, უკანონო ტყის სარგებლობას ეხება. მათგან 686 ტყის კანონმდებლობის დარღვევის, 482 - ხე-ტყის უკანონო ტრანსპორტირების, 391 კი - სახერხის სამართლის მიერ ტექნიკური რეგლამენტის დარღვევის ფაქტია. ამავე პერიოდში, გამოვლენილია

36 არარეგისტრირებული სახერხი საამქრო.

მიმდინარე წლის 6 თვეში, დეპარტამენტის თანამშრომლებმა, ასევე გამოავლინეს ნარჩენების მართვის კოდექსის დარღვევის 1 332, მინის კანონმდებლობის დარღვევის 420, თევზჭერისა და ნადირობის წესების დარღვევის 384, წიაღის კანონმდებლობის დარღვევის 371, წყლის კანონმდებლობის დარღვევის 267 და ნებასთანაღიერების დარღვევის/უნებართო საქმიანობის 123 ფაქტი. ამავე პერიოდში, სხვა გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევის 833 ფაქტია გამოვლენილი.

დეპარტამენტის თანამშრომლებმა 1 444 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს კახეთში. დასავლეთის რეგიონული სამმართველოს სამოქმედო ტერიტორიაზე გამოვლენილია 1 207 ფაქტი, სამეგრელო-ზემო სვანეთში - 1 056, აჭარისა და გურის რეგიონული სამმართველოს სამოქმედო ტერიტორიაზე - 916, ქვემო ქართლში - 471, მცხეთა-მთიანეთში - 469, შიდა ქართლში - 461, სამცხე-ჯავახეთში - 421 ფაქტი. შავი ზღვის დაცვის კონვენციური სამმართველოს თანამშრომლებმა კი, მიმდინარე წლის 6 თვეში, 42 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს.

რაც შეეხება დედაქალაქს, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის გარემოსდაცვითი პატრულირებისა და სწრაფი რეაგირების თანამშრომლებმა, 2023 წლის 1 იანვრიდან 30 ივნისის ჩათვლით, თბილისში 482 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა აღკვეთეს. მათგან 10 სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს შეიცავდა.

მიმდინარე წლის 6 თვეში, სამართალდარღვევების მიმართ დაკისრებული ჯარიმის ოდენობა 1 612 830 ლარი, სამართალდარღვევების შედეგად გარემოზე მიყენებული ზიანი კი - 1 916 459,79 ლარია.

2023 წლის 1 იანვრიდან 30 ივნისის ჩათვლით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცხელ ხაზზე (153), სავარაუდო გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევის შესახებ 1300 შეტყობინება დაფიქსირდა. თითოეულ მათგანზე, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტმა, კანონმდებლობით გათვალისწინებული რეაგირება მოახდინა.

მიწის რესურსების მდგრადობის შესახებ სრულყოფილი და განახლებადი ინფორმაციის წარმოება, მიწის რაციონალური გამოყენების, მიწის პოლიტიკის განსაზღვრისა და მიწის ბაზრის განვითარების აუცილებელ წინაპირობას წარმოადგენს.

სახელმწიფოსთვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრიორიტეტია სოფლად ცხოვრების დონის ამაღლება და ეკონომიკური აქტივობის ზრდა. სახელმწიფოს წინაშე მდგარი ამოცანებიდან გამომდინარე, დიდ მნიშვნელობას იძენს ქვეყნის მასშტაბით მიწის რესურსების აღრიცხვა (რაც საქართველოში ბოლო 30 წლის განმავლობაში არ განხორციელებულა) და გეოსაინფორმაციო ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული მიწის საინფორმაციო სისტემის შექმნა, განვითარება და მართვის მიდგომების განსაზღვრა.

ქვეყანამ უნდა შეძლოს აღრიცხოს ქალაქების გაფართოებით, მიწათსარგებლობის ცვლილებებით და სხვა ბუნებრივი და ხელოვნური აქტივობებით გამოწვეული მიწის საფარის ცვლილებები. ეს ნიშნავს მიწათდაფარულობის (Land Cover) და მიწათსარგებლობის (Land Use) ერთიანი გეომონაცემთა ბაზის შექმნას, მიწის საინფორმაციო სისტემის, როგორც სამომხმარებლო სერვისების მიწოდების საშუალების განვითარებას და მიწის რესურსების მიზნობრივი გამოყენების სახელმწიფო დაცვის საინფორმაციო უზრუნველყოფას.

არსებული გამოწვევების გათვალისწინებით, 2019 წელს, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო მიწის ახალი კანონმდებლობა, რომელიც ითვალისწინებს 2004 წელს შეწყვეტილი მიწის ფაქტობრივი გამოყენების აღრიცხვისა და შედეგად მიწის ბალანსის წარმოების პროცესის განახლებას.

„მიწის ბალანსის შედგენისა და სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის რესურსების აღრიცხვის წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 8 აპრილის N166 დადგენილების თანახმად, მიწის ბალანსი არის საქართველოს მიწის ფონდის უფლებრივი და ფაქტობრივი მდგომარეობის ამსახველი ნაერთი ინფორმაცია. მისი გამოქვეყნება ელექტრონული ფორმით უნდა განხორციელდეს 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული მონაცემების შესაბამისად, არაუგვიანეს 2024 წლის 1 ივლისისა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შემუშავებულია „მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს მიწის რესურსების ინტეგრირებული მონაცემთა ბაზის შექმნისა და განვითარების კონცეფცია“, რომლის საფუძველზეც თეორიულად განისაზღვრა მიწის საინფორმაციო სისტემის შექმნის, განვითარებისა და მართვის პროცესი, ჩამოყალიბდა ანალიტიკურ-სამოქმედო საბაზო მატრიცები და განისაზღვრა მიზნების რეალიზაციისთვის საჭირო ღონისძიებები.

დასახული მიზნის მისაღწევად, დამუშავებული კონცეფციის ფარგლებში, ხორციელდება საპილოტე პროექტი მიწის რესურსების ინტეგრირებული მონაცემთა ბაზის შექმნისა და განვითარებისათვის ყვარლისა და ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე. მიმდინარე პილოტ პროექტის ფარგლებში, ინფორმაციის მიღებასა და დამუშავებაზე პასუხისმგებელია მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს მიწის კადასტრის დეპარტამენტი, რომელიც დაკომპლექტებულია სხვადასხვა გამოცდილების მქონე სპეციალისტებით. ვინაიდან ქვეყანაში,

ამ სისტემაში მომუშავე კერძო და სახელმწიფო ორგანიზაციები ძალიან ცოტაა და, შესაბამისად, მცირეა გამოცდილი კადრებიც, მათი მოძიება და სააგენტოში მოზიდვა საკმაოდ ხანგრძლივი პროცესი იყო. მიუხედავად ამისა, არსებულ სპეციალისტებს აქვთ სივრცითი ინფორმაციის მიღების, დამუშავებისა და GIS პროგრამულ უზრუნველყოფაში მუშაობის გამოცდილება.

საქართველოს სრული ტერიტორიის მონაცემთა დამუშავება მოითხოვს ფართომასშტაბიან საქმიანობას, რისთვისაც არსებული ადამიანური რესურსი არ არის საკმარისი. სააგენტო, მიმდინარე ეტაპზე, კიდევ გაძლიერდება გამოცდილი თუ ახალგაზრდა კადრებით, რომელთა გადაკვალიფიცირება განხორციელდება უკვე არსებული ადამიანური რესურსის ბაზაზე. საჭირო კადრების მოზიდვის მიზნით, სააგენტოსა და საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტს შორის თანამშრომლობის მემორანდუმზე გაფორმდა.

საპილოტე პროექტის დასაწყისში ერთიანი მიდგომების განსაზღვრად, ინფორმაციული ნაკადების მართვასა და მონაცემთა დეშიფრაციასთან დაკავშირებით რეკომენდაციები შემუშავდა. გარდა ამისა, აერო სურათების დეშიფრირებაში, სხვადასხვა ტიპის და მოცულობის სივრცითი ინფორმაციის ინტეგრაციაში პარტნიორი საკონსულტაციო ცენტრის მიერ ტრენინგები ჩატარდა. რაც შეეხება გეომონაცემთა ბაზებისა და GIS პორტალის ადმინისტრირებას, GIS პორტალზე ვებით რედაქტირებასა და მონაცემების ატვირთვას, ტრენინგები განხორციელდება საპილოტე პროექტის შემდეგ ეტაპზე, რაც გაცილებით მნიშვნელოვანია.

გარდა ამისა, სააგენტომ უზრუნველყო თანამშრომლების ძირითადი ნაწილის გადამზადება „დისტანციური ზონდირება აგრონომიაში“, რაც გულისხმობს თანამშრომლებს სატელიტური სურათების საშუალებით მიწის გამოყენებისა და მცენარეული საფარის მონიტორინგს, ასევე მცენარის ტიპისა და ჯანმრთელობის მდგომარეობის განსაზღვრას.

საპილოტე პროექტის ფარგლებში შემუშავებულია მიწათსარგებლობის და მიწის დაფარულობის ერთიანი მონაცემთა ბაზის პროტოტიპული მოდელი, რომელიც დაფუძნებულია საერთაშორისო სტანდარტებზე და რომლის მეშვეობითაც დაწყებულია მიწის საფარის ინვენტარიზაცია საერთაშორისოდ აღიარებული Corine-ს კლასიფიკატორის შესაბამისად 42 კატეგორიის მიხედვით. ჩამოყალიბებულია სხვადასხვა ორგანიზაციებიდან მონაცემების/ინფორმაციის თანამედროვე სტანდარტებით მიღების წესები.

პილოტ პროექტის განხორციელების შედეგად ორ მუნიციპალიტეტზე შეიქმნება გეომონაცემთა ბაზა და მოხდება მონაცემთა დეშიფრირება, მასზე დაყრდნობით კი, შეიქმნება მიწის რესურსების მონაცემთა ერთიანი ბაზის პროტოტიპული მოდელი, რომელიც მოგვცემს საშუალებას დავითვალოთ:

- საკრებულოების, მუნიციპალიტეტების, მხარეების და ქვეყნის მასშტაბით სასოფლო-სამეურნეო და არასასოფლო სამეურნეო სავარგულების ფართობი;
- Corine-ს თითოეული კლასიფიკატორის მიხედვით საკრებულოების, მუნიციპალიტეტების, მხარეების და ქვეყნის მასშტაბით ფართობი;

- არსებული სასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მიწის კატეგორიის ფართობი (საკარმიდამო, სახნავი, მრავალწლიანი ნარგავი, სათიბი, საძოვარი);
- Corine-ს კლასიფიკატორის მიხედვით საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში რეგისტრირებული და დაურეგისტრირებელი ფართობი;
- შესაძლებელი იქნება მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესით დამტკიცებული მიწის ბალანსის ფორმის გენერირება.

ყოველივე ეს ქვეყანას საშუალებას მისცემს განახორციელოს მდგრადი სასოფლო-სამეურნეო პოლიტიკა, მიწის საფარის, როგორც ბუნებრივი რესურსების ოპტიმიზაცია, ასევე მიწის საგადასახადო პოლიტიკის ადმინისტრირება, მიწისა და მოსავლის მართვის მხარდაჭერა და მოგების გაზრდა.

შედეგად, განვითარდება ფერმერული მეურნეობები, ყოველივე ამის განხორციელება ფუ-

ნდამენტურ როლს ითამაშებს ევროკავშირში დარგობრივი ინტეგრაციის გზაზე, რადგან მიწის საინფორმაციო სისტემის შექმნა ხორციელდება მსოფლიოს საუკეთესო პრაქტიკისა და ევროკავშირის დირექტივების გათვალისწინებით, რაც ითვალისწინებს მიწის ნაკვეთების იდენტიფიკაციის LPIS სისტემის დანერგვას.

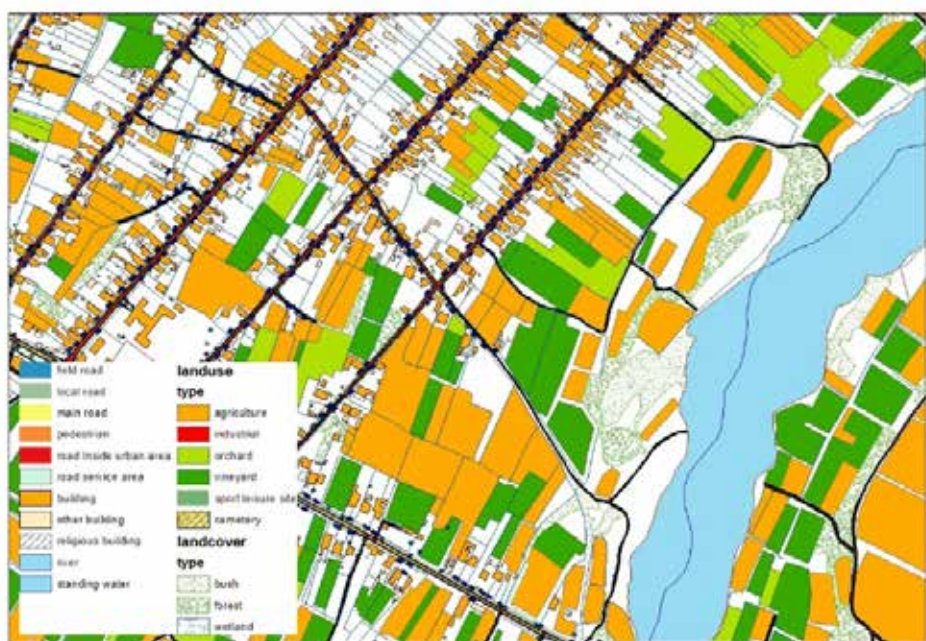
სააგენტოს მიერ შექმნილი სისტემის მომხმარებლები იქნებიან ფერმერები, კოოპერატივები, ფიზიკური და იურიდიული პირები, სახელმწიფო ორგანიზაციები და სხვა.

ამრიგად, მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს მიერ შექმნილი მიწის საინფორმაციო სისტემა განვითარდება არა როგორც ჩაკეტილი, არამედ როგორც სამთავრობო, საზოგადოებრივ და კერძო სექტორების ინტერესებზე მორგებული საჯარო ინფორმაციისა და საინფორმაციო სერვისების მიწოდების სისტემა, რომელიც სახელმწიფოს მხრიდან დაკისრებული ექსკლუზიური ვალდებულების გარეშე გამოჭირვალეს გახდის მიწის რესურსების მართვის ეროვნულ პროცესს.

CORINE-ს კლასიფიკატორი

კოდი	დასახელება	კოდი	დასახელება
1.1.1.	უწყვეტი ურბანული ქსოვილი	3.1.1.	ფართოფოთლოვანი ტყე
1.1.2.	ფრაგმენტირებული ურბანული ქსოვილი	3.1.2.	წიწვოვანი ტყე
1.2.1.	ინდუსტრიული ან კომერციული ერთეულები	3.1.3.	შერეული ტყე
1.2.2.	გზები, სარკინიგზო ქსელი და მათთან დაკავშირებული მიწები	3.2.1.	ბუნებრივი ბალახოვანი მცენარეულობა
1.2.3.	საპორტო ტერიტორიები	3.2.2.	ალპური ბუჩქნარები და ხავსიანი დაჯგუფებები
1.2.4.	აეროპორტები	3.2.3.	სკლეროფილური მცენარეულობა
1.3.1.	წიაღისეულის მოპოვების ადგილები	3.2.4.	გარდამავალი ტყე-ბუჩქნარი
1.3.2.	ნაგავსაყრელები	3.3.1.	ზღვის ნაპირი, დიუნები, ქვიშები
1.3.3.	სამშენებლო ადგილები	3.3.2.	კლდე-ნაშალი
1.4.1.	გამწვანებული ურბანული ტერიტორიები	3.3.3.	მეჩხერი მცენარეულობა
1.4.2.	სპორტული და სარეკრეაციო ტერიტორიები	3.3.4.	ნახანძრალეები
2.1.1.	ურწყავი მიწები	3.3.5.	მყინვარები და მუდმივი თოვლის საფარი
2.1.2.	სარწყავი მიწები	4.1.1.	ჭაობები
2.2.1.	ვენახები	4.1.2.	ტორფიანი ჭაობები
2.2.2.	ხეხილისა და კენკროვანების ბალები	4.2.1.	მლაშე ჭაობები
2.2.3.	ზეთისხილის ბალები	4.2.2.	მლაშობიანი წყალსატევები
2.3.1.	საძოვრები	4.2.3.	ზღვის მიმოქცევის არე
2.4.1.	მრავალწლოვანი ნარგავებთან დაკავშირებული ერთწლოვანი კულტურები	5.1.1.	მდინარეები და არხები
2.4.2.	კომპლექსური სასოფლო-სამეურნეო მიწები	5.1.2.	ტბები და წყალსატევები
2.4.3.	სასოფლო-სამეურნეო მიწებისა და ბუნებრივი მცენარეულობის კომპლექსი	5.2.2.	ესტუარები
2.4.4.	აგრო-სატყეო მიწები	5.2.3.	ზღვა და ოკეანე

საპილოტე პროგრამის ფარგლებში, სავარო რეესტრის მიერ მოწოდებული (LineMAP) მონაცემების რევიზირების შედეგად მიღებული სურათი. ყვარლის მუნიციპალიტეტის სოფელ ახალსოფლის მონაცემები დამუშავდა კორინის კლასიფიკატორის მიხედვით

შავი ზღვის კვლევა და გამოწვევა

საქართველოში აკრისტიანობის მნიშვნელოვანი ნაწილია შავი ზღვა, რომელიც დიდ როლს ასრულებს ქვეყნის ეკონომიკაში. ქვეყნის მდინარეების 75%-ზე მეტი შავი ზღვის აუზს მიეკუთვნება, ხოლო საქართველოს ტერიტორიაზე შავი ზღვის სანაპირო ზოლის სიგრძე 320 კმ-ია.

ცოტა რამ შავი ზღვის შესახებ

5-7 ათასი წლის წინ ბოსფორის სრუტის გახსნით შავი ზღვა შეუერთდა ხმელთაშუა ზღვას და შეიძინა ამჟამინდელი სანაპიროების მოხაზულობა. შავი ზღვის ასაკი გაცილებით მეტია, რადგან ის დასახლებულია უძველესი სახეობებით, რომელთა ნაწილი სხვაგან არსად გვხვდება, ისინი ევოლუციამ შექმნა მრავალი ათასწლეული წლით ადრე. ამრიგად, მოიაზრება, რომ შავი ზღვა ერთ-ერთი ყველაზე უძველესია.

მეზობელ ზღვებთან შედარებით, შავ ზღვაში გაცილებით ნაკლები მობინადრეებია. თუ ხმელთაშუა ზღვაში ცნობილია 10 000 სახეობა, შავ ზღვაში სახეობათა თითქმის ორჯერ ნაკლები რაოდენობაა. თუმცა, ცოცხალი ორგანიზმების რაოდენობით შავი ზღვა მნიშვნელოვნად წინ არის.

შავ ზღვაში სახეობრივი მრავალფეროვნების შედარებითი სიმცირის მიზეზს, პირველ რიგში, წარმოადგენს მარილიანობის დაბალი მაჩვენებელი, ასევე, ტემპერატურის რეჟიმი (ცივი ზამთარი), რომელიც არახელსაყრელია ისეთი სახეობებისთვის, როგორც არის მუცელფეხა მოლუსკები, ზღვის ვარსკვლავები და ზღარები, ასევე, არახელსაყრელია სხვა ბევრი ცხოველისთვის, რომელიც შეგუებული არიან ოკეანურ მარილიანობას და სუბტროპიკულ კლიმატს.

შავი ზღვის ბინადართა დიდი ნაწილი პატარა ორგანიზმებია, ერთუჯრედიანი წყალმცენარეები, ზღვის სოკოები, კიბორჩხალები და მოლუსკები. ასევე, მასში ბინადრობს 200 სახეობაზე მეტი თევზი და 150-ზე მეტი აბორიგენული სახეობა. დანარჩენი მობინადრეები ჩასახლებულები არიან სხვა წყალსაცავებიდან. მაგალითად, პილენგასი-კეფალი, რომელიც იაპონური ზღვის სახეობაა და კარგად შეეგუა შავი ზღვის აუზის გარემოს. ასევე, შავი ზღვის სარეწაო სახეობებია ქაფშია, ქარსალა და ქაშაყი.

სარეწაო თევზჭერა შავ ზღვაზე

აღსანიშნავია, რომ გარემოს ეროვნული სააგენტო ყოველწლიურად ევროკავშირის სტანდარტების და ხმელთაშუა ზღვის კომისიის მოთხოვნების შესაბამისად, თანამედროვე მეთოდოლოგიისა და აღჭურვილობის გამოყენებით, აწარმოებს ჰიდროაკუსტიკურ კვლევებს, რომელიც განსაზღვრავს სარეწაო სახეობების, მათ შორის ქაფშიის მარაგებს. აღნიშნული კვლევები აღიარებულია გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) ხმელთაშუა ზღვის თევზჭერის გენერალური კომისიის (GFCM) მიერ.

სარეწაო სახეობების მარაგების სრულყოფილი შეფასება და მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფა, ხელს უწყობს ქვეყანაში თევზჭერის დარგის განვითარებას. ასევე, დადგენილი თევზის რესურსის რაოდენობა უზრუნველყოფს თევზის გადამამუშავებელი საწარმოების სრულ დატვირთვას. თევზის მოპოვების აქტიური სეზონი ოქტომბრიდან იწყება და გვიან გაზაფხულამდე გრძელდება.

შავი ზღვა თევზებისა და მოლუსკების ხელოვნურ მოსაშენებლად შესაფერისი ობიექტია. აკვაკულტურისა და მარიკულტურის განვითარების მიზნით, ქვეყანაში დაწყებულია მნიშვნელოვანი ღონისძიებების გატარება. მათ შორის, აღსანიშნავია, აკვაკულტურის განვითარების ეროვნული სტრატეგია,

რომელიც მუშავდება და სამომავლოდ მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს დარგის განვითარებას, წარმოების მოცულობის ზრდას, სექტორის განვითარებაში არსებული ბარიერების აღმოფხვრას და სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებას.

შავი ზღვის თანამედროვე გამოწვევა

XXI-ე საუკუნეში შავი ზღვა ახალი გამოწვევების წინაშე აღმოჩნდა. მათ შორის აღსანიშნავია წყლის მყარი ნარჩენებით დაბინძურება. ბოლო 20 წლის განმავლობაში პლასტმასის მოხმარების მატებასთან ერთად, როგორც ზღვებში, ისე ოკეანეებში მყარი ნარჩენების ოდენობა ასჯერ გაიზარდა. ყოველწლიურად ოკეანეში ხვდება დაახლოებით 8 მილიონი ტონა პლასტმასი. წრიული დინებები მის კონცენტრირებას გარკვეულ ადგილას ახდენენ და შედეგად წარმოიქმნება „ნაგვის კუნძულები“. შავი ზღვა ხმელთაშუა ზღვასთან შედარებით მეტად დაბინძურებულია, მასში ჩამდინარე დიდი მდინარეების შენატანის და ზღვის შედარებით ჩაკეტილობის გამო. შავ ზღვაში ნაგვის 85% შეადგენს სხვადასხვა ტიპის პლასტმასის ფრაგმენტები, რომელიც ულტრაიისფერი გამოსხივების და ტემპერატურის ზემოქმედების შედეგად თანდათან იშლება მცირე ფრაგმენტებად და ილექება წყლის ფსკერზე, სადაც ბინადრობენ წყლის ორგანიზმები. თუმცა ყველაფერი რაც ზღვაში ხვდება, განიხილება როგორც ჰიდრობიონტების საცხოვრებელ ადგილად. რომელშიც ილექება წყალმცენარეები, ემაგრება მოლუსკის ლავრები, ან ჩნდება მცირე ზომის კიბორჩხალები და სხვა ცხოველები. თუმცა პლასტიკის მავნე ზემოქმედება ამით არ კომპენსირდება.

შავი ზღვის კვლევა

ზაფხულის სეზონის დადგომასთან ერთად აქტიური გახდა შავი ზღვის წყლის ხარისხის მდგომარეობა საქართველოს აკვატორიაში.

აღსანიშნავია, რომ გარემოს ეროვნული სააგენტოს დარგის გამოცდილი სპეციალისტების მიერ მუდმივად ხორციელდება კვლევის ისეთი მნიშვნელოვანი მიმართულებები, როგორცაა წყლის ეკოლოგია, ჰიდრობიოლოგია, წყლის ბიომრავალფეროვნება, მეთევზეობა და აკვაკულტურა. სააგენტო, ასევე, იკვლევს ზღვის წყლის ქიმიურ პარამეტრებს.

გარდა ამისა, დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით ხორციელდება მნიშვნელოვანი პროექტები შავი ზღვის კონტინენტური შეღვის და მისი სანაპირო ეკოსისტემების კვლევისა და მონიტორინგის მიზნით.

გარემო ფაქტორებიდან და საზოგადოების მაღალი ინტერესიდან გამომდინარე, მიმდინარე ზაფხულს გარემოს ეროვნული სააგენტო შავი ზღვის წყლის ხარისხის მონიტორინგს უკვე 10 დღეში ერთხელ, 12 სადგურზე ახორციელებს. აღებული სინჯები საანალიზოდ გარემოს ეროვნული სააგენტოს ატმოსფერული ჰაერის წყლისა და ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორიაში იგზავნება, რომელიც აღჭურვილია მაღალი სიზუსტის მქონე ანალიტიკური ხელსაწყოებით და სრულად აკმაყოფილებს თანამედროვე მოთხოვნებსა და სტანდარტებს. მიღებული მონაცემები არის სავარო და გამჭვირვალე.

გაზონის ბალახის სარეველები

გაზონი (ფრანგული სიტყვა gazon - კორდი, ბალახი) - მიწის ნაკვეთი, რომელიც ხელოვნურად არის შექმნილი ბალახოვანი მცენარეების საფარით; ის წარმოადგენს სპეციალურად შერჩეული ბალახების თესვის თესვით შექმნილ ბალახის საფარს. გაზონის ბალახებია: მდელოს თივაქასრა - Poa pratensis L.; მდელოს წივანა - Festuca pratensis Huds.; ცხვრის წივანა - Festuca ovina L.; წითელი წივანა - Festuca rubra L.; ველის წივანა, ქუჩი - Festuca sulcata E. Hack.; იტალიური კონინდარი - Lolium italicum A. Br. (Lolium multiflorum Lam.); ინგლისური კონინდარი - Lolium perenne L.; წითელი სამყურა - Trifolium rubens L.; კურდღლისფრჩხილა - Lotus corniculatus L.; ჩვეულებრივი ესპარტეტი - Onobrychis viciifolia Scop.; ჩვეულებრივი იონჯა - Medicago sativa L. და სხვა.

გაზონი ხშირად არის ფონი დეკორატიული გამწვანებისა და პარკის სტრუქტურებისთვის, აგრეთვე, იგი შეიძლება იყოს ლანდშაფტის კომპოზიციის დამოუკიდებელი ელემენტი.

გაზონში ხშირად არის გავრცელებული სარეველები, რომლებიც მას უკარგავენ ლამაზ, მოწესრიგებულ შესახედაობას, ისინი აღარ ბებენ ნიადაგს, ითვისებენ საკვებ ნივთიერებებს, ხელს უწყობენ სხვადასხვა მავნე ორგანიზმის გავრცელებას, რის გამოც გაზონი გამოიყურება არაერთგვაროვნად.

გაზონის ბალახის სარეველებია: ბაბუაწვერა (Taraxacum officinale Wigg.); დიდი მრავალძარღვა (Plantago major L.); დანდური (Portulaca oleracea L.); მხოხავი ჭანგა (Elytrigia repens (L.) Desv. Ex Nevski (sin:Agropyrum repens (L.) P. B.); გლერტა (Cynodon dactylon (L.) Pers.); მჟაველა (Oxalis corniculata L.); სვიისებრი იონჯა (Medicago lupulina L.); ლანცეტა მრავალძარღვა (Plantago lanceolata L.); ნემსიწვერა (Geranium sanguineum L.); უნურუკი (Stallaria media (L.) Cyr.); ნაცარქათამა (Chenopodium album L.); ბალბა (Malva neglecta Wallr.); თეთრი ნამიკრეფია (Agrostis alba L.); მწყერფეხა (Digitaria ischaemum L.); უფერულა (Anthemis arvensis L.); ჩვეულებრივი მათიტელა (Polygonum aviculare L.); სავარცხელა (Erodium cicutarium (L.) L'Her.); მარწყვაბალახა (Potentilla tormentilla Neck.); კიჭკიჭა (Crepis tectorum L.); ყანის ბაია (Ranunculus arvensis L.); თეთრი სამყურა (Trifolium repens L.); წიწმატურა (Capsella bursa-pastoris (L.) Medic.); სათითურა (Dactylis glomerata L.); ჯიჯლაყა (Amaranthus retroflexus L.); ოშოშა (Glechoma hederacea L.); მწვანე ძურწა (Setaria viridis (L.) P. B.); შვიტა (Equisetum arvensis L.); ხვართელა (Convolvulus arvensis L.); და სხვა.

ბაბუაწვერა - TARAXACUM OFFICINALE WIGG.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი, ფესურიანი სარეველა მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან. ღერო - სწორი, 30 სმ სიმაღლის; ფოთოლი - მწვანე, ლანცეტა, დაკბილული, ფუძესთან როზეტად შეკრებილი; ყვავილედი - კალათა, ყვავილი ყვითელი, ერთეული; ყვავილობს მაის-ივნისში, ზოგჯერ გვიან შემოდგომამდე აღინიშნება; ერთ მცენარეზე ვითარდება 3000 - 8000 თესლი. ბაბუაწვერა ყველაზე ხშირად არის გავრცელებული გაზონის ბალახებში.

დიდი მრავალძარღვა - PLANTAGO MAJOR L.

მრავალწლიანი, ფესურიანი, ფართოფოთლიანი, ბალახოვანი მცენარეა მრავალძარღვასებრთა ოჯახიდან, სიმაღლით 10-50 სმ-მდე; ფესვები - მთავარღერძა, მოკლე, ძაფისებური; ფოთლები - ფართო, ოვალური, გრძელყუნწიანი; ყვავილი - პატარა, მუქი; ყვავილობს მაისიდან - სექტემბრამდე. ბაბუაწვერას შემდეგ იგი ყველაზე მეტად არის გავრცელებული გაზონის ბალახებში.

დანდური - PORTULACA OLERACEA L.

ერთწლიანი, ბალახოვანი, საგაბაფხულო, ორლენბიანი, სუკულენტი მცენარეა დანდურისებრთა ოჯახიდან; ფესვი - მთავარღერძა; ღერო - გართხმული, მოწითალო ფერის 10-40 სმ; ფოთლები - მჯდომარე, ხორცოვანი, უკუკვერცხისებრი; ყვავილი პატარა, ყვითელი, მჯდომარე, ყვავილობს ივნისიდან აგვისტომდე, იგი გაზონის ბალახების ერთ-ერთი ყველაზე ფართოდ გავრცელებული სარეველა მცენარეა.

მხოხავი ჭანგა - ELYTRIGIA REPENS (L.) DESV. EX NEVSKI (SIN:AGROPYRUM REPENS (L.) P. B.)

მრავალწლიანი, ბალახოვანი, ფესურიანი, აბუზარი სარეველა მცენარეა მარცვლოვანთა ოჯახიდან. ფესურა გრძელი, ვრცელდება, როგორც ჰორიზონტალურად, ისე ვერტიკალურად - 5 -15 სმ - მდე; ღეროს სიმაღლე 40-150 სმ; ფოთოლი - შიშველი, ბრტყელი, ხაზურა; ყვავილედი - რთული თავთავი.

გლერტა - CYNODON DACTYLON (L.) PERS.

მრავალწლიანი, ფესურიანი, აბუზარი, ძნელად ამოსადირკვი, ბალახოვანი სარეველა მცენარეა მარცვლოვანთა ოჯახიდან 15-50 სმ სიმაღლის; ღერო სწორი; ფოთლები ლანცეტისებური, უხეში; ყვავილედი - თავთავი; ერთი მცენარე იძლევა 10000 თესლს, რომელიც სიცოცხლისუნარიანობას ინარჩუნებს 10 წელიწადს.

მჟაველა - OXALIS CORNICULATA L.

ბალახოვანი, მრავალწლიანი, იშვიათად ერთი ან ორწლიანი მცენარეა მჟაველასებრთა ოჯახიდან; ფესვი - მოკლე, მთავარღერძა; ღერო - გართხმული ან აღმავალი, სუსტი, შებუსუსი, სიმაღლით 8-25 სმ; ფოთლები - რთული, სამფოთლოაკიანი, მორიგეობით განლაგებული, გრძელყუნწიანი; ყვავილი - ყვითელი, პატარა, 1 სმ დიამეტრის, საყვავილე ღეროზე 1-2 ყვავილია, ყვავილობს მაისიდან აგვისტოს ბოლომდე.

სვიისებრი იონჯა - MEDICAGO LUPULINA L.

ერთწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა პარკოსანთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარღერძა; ღერო - სუსტი, აღმავალი ან გართხმული, შეუბუსავი ან სუსტად შებუსუსი, სიგრძე 10-50 სმ; ფოთოლი - სამყურა, მოკლე ყუნწით, უკუკვერცხისებრი, ქვემოდან - შებუსუსი, ზემოდან - შეუბუსავი; ყვავილი - ყვითელი, სიგრძით 1.5 სმ, ყვავილობს ივნისიდან ოქტომბრის ბოლომდე.

ლანცეტა მრავალძარღვა - PLANTAGO LANCEOLATA L.

10-60 სმ სიმაღლის მრავალწლიანი, ფესურიანი, ფართოფოთლიანი, ბალახოვანი მცენარეა მრავალძარღვასებრთა ოჯახიდან; ფესვი - მთავარღერძა; ღერო - უფოთლო; ლანცეტის ფორმის ფოთლები შეკრებილია ფესვის ყელთან; საყვავილე ღეროზე ვითარდება წვრილი ყვავილები, რომლებიც თავთავ ყვავილედად არის შეკრებილი, ყვავილობს მაისიდან აგვისტომდე.

ნემსიწვერა - GERANIUM SANGUINEUM L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი, ფესურიანი მცენარეა ნემსიწვერასებრთა ოჯახიდან; ფესურა - გრძელი, ხორცოვანი; ღერო - შებუსუსი, დატოტვილი, 20-50 სმ; ფოთოლი - მომრგვალო ან თირკმლისებური, 5-7 ლანცეტა ან ვიწრო ელიფსურ სეგმენტებად გაყოფილი, რომლებიც თავის მხრივ 2-3 ნაწილად იყოფა; ყვავილი - მოვარდისფრო-იასამინისფერი, საყვავილე ღეროზე ერთ ყვავილიანია, ყვავილობს ივნის-ივლისში.

უნურუკი - STALLARIA MEDIA (L.) CYR.

მიხაკისებრთა ოჯახის წარმომადგენელია; ერთწლიანი ბალახოვანი მცენარეა; ფესვი - ფუნჯა, სუსტი; ღერო - სუსტი, გართხმული, ცილინდრული, დატოტვილი, 10 სმ-მდე; ფოთლები კვერცხისებური ბოლოში წაწვეტილებული; ყვავილები მცირე ზომის, თეთრი; ყვავილობს - მაის-აგვისტოში; ერთი მცენარე იძლევა 15 000 თესლს, აღმოცენების უნარს ინარჩუნებს 2-5 წლის განმავლობაში.

ბალბა - MALVA NEGLECTA WALLR.

ერთწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა ბალბისებრთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარდერძა; ღერო - სწორი, დატოტვილი, შებუსული, 10-40 სმ-მდე; ფოთლები - მორიგეობით განლაგებული, გრძელი ყუნწით, 5-7 ფრთისებრდანაკვეთული, ხერხისებრ დაკბილული, კვერცხისებრი; ყვავილი - მოთეთრო-მოვარდისფრო 1-5 ცალის რაოდენობით ფოთლის იდლებშია განლაგებული, ყვავილობს მაისიდან სექტემბრის ბოლომდე.

მწყერფხვა - DIGITARIA ISCHAEMUM L.

ერთწლიანი, მარცვლოვანი, ბალახოვანი სარეველა მცენარეა. ღერო სწორმდგომი, 10-50 სმ-მდე; ფოთლები - ლანცეტა, მწვანე ან მომწვანო-იასამნისფერი; ყვავილეთი თავთავი, მოიასამნისფრო ან მწვანე, სიგრძე - 2.2-2.5 მმ; ყვავილობს ივლისში.

ხვართქლა - CONVULVUS ARVENSIS L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი, ფესურიანი, აბეზარი, შხამიანი სარეველა მცენარეა ხვართქლასებრთა ოჯახიდან. ღერო - ხვიარა, შიშველი, წვრილი, სიმაღლე ერთი მეტრი; ფოთლები - ვიწრო შუბისმაგვარი, აქვს გრძელი ყუნწი; ყვავილი - თეთრი ან ვარდისფერი.

მწვანე ქურჭა - SETARIA VIRIDIS (L.) P. B.

ერთწლიანი მარცვლოვანი სარეველა მცენარეა. ფესვი - ფუნჯა; ღეროს სიმაღლე 20 - 100 სმ; ფოთოლი ლანცეტისებური, ყვავილეთი - თავთავი, სიგრძით 3 - 12 სმ; მარცვალი ოვალურ-კვერცხისებრი, მოყვითალო-ყავისფერი, სიგრძე 2 - 2.5 მმ, სიგანე 0.75 - 1.5 მმ, თესლის სიცოცხლისუნარიანობა 4 წელი.

ოჭოჭა - GLECHOMA HEDERACEA L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი, შხამიანი სარეველა მცენარეა ტუჩოსანთა ოჯახიდან, შეიცავს ალკალოიდებს, დამახასიათებელია სპეციფიკური სუნი; ფესურა - მხოხავი, წვრილი, მოკლე ფესვებით; ღერო - მხოხავი, ოთხწახნაგისანი, ოდნავ შებუსული, 20-50 სმ სიმაღლის, მიწასთან შეხებისას ფესვიანდება; ფოთლები - მომრგვალო თირკმლისებური, გრძელი ყუნწით, მოპირდაპირედ განლაგებული, გლუვი, ოდნავ შებუსული; ყვავილები - მცირე ზომის, ორტუჩა, იასამნისფერი ან მოცისფრო იასამნისფერი, რამდენიმე ერთად 3-4 შეკრული ფოთლის უბესთან, ყვავილობს ზაფხულის პირველ ნახევარში.

სათითურა - DACTYLIS GLOMERATA L.

მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარეა მარცვლოვანთა ოჯახიდან. ფესურა - მოკლე, მხოხავი, სქელი, ფუნჯა - ფესვებით; ღერო სწორი, შიშველი, 35-180 სმ სიმაღლის; ფოთლები მონაცრისფრო-მწვანე, ხაზურა, ბრტყელი, რბილი; ყვავილეთი - მონაცრისფრო-მწვანე, სქელი საგველა, თავთავი 3-5 ყვავილიანი, 6-8 მმ სიგრძის, უკუკვერცხისებრი, ყვავილობს ივნის-აგვისტოში, ნაყოფმსხმოიარობა ივლისი-სექტემბერი.

ყანის ბაია - RANUNCULUS ARVENSIS L.

ორწლიანი, ფესვნაყარი სარეველა მცენარეა ბაიასებრთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარდერძა; ღერო - სწორმდგომი, დატოტვილი, შებუსავი, სიმაღლე 60 სმ; ფოთოლი - ერთეული, სამნაკვითანი; ყვავილი წვრილი, ერთეული, ყვითელი, კენწრული, ყვავილობას ივნის-ივლისში, ნაყოფს იძლევა ივლის-აგვისტოში.

მარწყვაბლახა - POTENTILLA TORMENTILLA NECK.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა ვარდისებრთა ოჯახიდან. ფესურა - მსხვილი, ჰორიზონტალური, ცილინდრული ან გორგლისებრია, მოწითალო-წაბლისფერი, მრავალრიცხოვანი წვრილი ფესვებით; ღერო - სწორი (ერთი ან რამდენიმე), დატოტვილი, წვრილი, 30 სმ, მოკლე ბუსუსებით დაფარული, ღეროს ფოთლები მჯდომარეა, სამყურა, ფესვთან განლაგებული ფოთლები გრძელყუნწიანია, ყვავილობის დროს უკვე დამჭანარია; ყვავილები 10 მმ დიამეტრისაა, გრძელყუნწიანი, ჯამი ორმაგია, 4 გარეთა და 4 შიგნითა ფოთლით. ყვავილობს მაისის შუა რიცხვებიდან სექტემბრამდე.

საკარცხელა - ERODIUM CICUTARIUM (L.) L'HER.

ერთ ან ორწლიანი ბალახოვანი მცენარეა ნემსიწვერასებრთა ოჯახიდან; ფესვი - ფუნჯა; ღერო - დატოტვილი, გართხმული ან წამოწეული, სიგრძით 5-35 სმ, ზოგჯერ მცენარე უღეროა, დაფარულია გაფარჩხული ბეწვით; ფესვთანური და ღეროსეული ფოთლები ძირამდეა ფრთისებურად განკვეთილი კვერცხისებურ-ელიფსურ სეგმე-

ნტებად, რომლებიც თავის მხრივ, არის ფრთისებურად განკვეთილი მოგრძო ნაკვეთებად; ყვავილეთი ილიური, 2-7 ყვავილიანი, ძირითადად ვარდისფერი (შეფერილობა - მოთეთრო ფერიდან მუქ იისფრამდე), ყვავილობს აპრილიდან აგვისტოს ჩათვლით.

ბოსტნის ია - VERONICA PERSICA POIR.

ერთწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა მრავალძვასებრთა ოჯახიდან; ღერო - მხოხავი, სუსტი, დატოტვილი, ცილინდრული, შებუსული, 10-70 სმ სიგრძის; ფოთოლი - მოპირდაპირედ განლაგებული, კვერცხისებური, ზედა - მჯდომარე, დანარჩენი - ყუნწიანი, დაკბილული; ყვავილი - ცისფერი, 15 მმ დიამეტრის, ყვავილობს გაზაფხულ-ზაფხულში.

ჩვეულებრივი მათიტელა - POLYGONUM AVICULARE L.

ერთწლიანი ბალახოვანი მცენარეა, 10-80 სმ სიგრძის, წიწხურასებრთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარდერძა; ღერო ძლიერ დატოტვილია, გართხმული ან აღმავალი, რომელიც ყვავილობის შემდეგ მაგრდება; ფოთლები - ელიფსური, მორიგეობით განლაგებული; ყვავილები წვრილი, ყვავილობს აპრილიდან შემოდგომის ბოლომდე, ინტენსიურად - ივლის-აგვისტოში.

უფერულა - ANTHEMIS ARVENSIS L.

ერთწლიანი, ბალახოვანი, სარეველა მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან, შეცდომით გვირილას ამსგავსებენ; ფესვი - ფუნჯა; ღერო - სწორი, დატოტვილი, შებუსული, სიმაღლით 15-40 სმ; ფოთოლი - მოგრძო, მორიგეობით განლაგებული, ფრთისებრდანაკვეთული; ყვავილეთი - კალათა, დიამეტრით 2-3 სმ-მდე, შუაში - ყვითელი, გვირგვინის ფურცლები თეთრი, ყვავილობს მაისიდან სექტემბრამდე.

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

საქართველოს ფრინველთა სამყარო საკმაოდ მრავალფეროვნანია. ჩვენს ტერიტორიაზე ფართოდაა წარმოდგენილი როგორც ენდემური, ისე სხვადასხვა ქვეყნებისათვის დამახასიათებელი სახეობები. წარმოდგენილია საქართველოს ფუნის ერთ-ერთ ყველაზე საინტერესო სახეობებს - თეთრკუდა ფსოვი და სირკაჭკაჭი

• თეთრკუდა ფსოვი (ჩვეულებრივი ფსოვი) - HALIAEETUS ALBICILLA

თეთრკუდა ფსოვი (ჩვეულებრივი ფსოვი) - *Haliaeetus albicilla* ქორისებრთა ოჯახის ფრინველია, რომლის სხეულის სიგრძე 90 სმ-ს აღწევს. მას აქვს დიდი და ძლიერი ყვითელი ნისკარტი, მოკლე, სოლისებრი, თეთრი ფერის კუდი და ფართო ფრთები. თავი და კისერი კი მუქი ყავისფერი აქვს. ფსოვი ფართოდაა გავრცელებული ევროპის და აზიის კონტინენტზე. საქართველოში ფსოვი XIX–XX საუკუნეების მიჯნაზე გვხვდებოდა ახალციხეში, აწყურსა და ბორჯომში, მცხეთაში, თბილისის შემოგარენში, თეთრიწყაროს მიდამოებში, მდინარეების - ქვაბლიანის, აჭარისწყლის სათავეებში, მდინარე ხრამის ხეობაში. ამჟამად შეი-

ნიშნება შირაქ-ელდარის ველზე, ერწოსა და პალიასტომის ტბების სიახლოვეს და ჯავახეთში. ჩვეულებრივი ფსოვი ბინადრობს მდინარეების, ტბებისა და ზღვების ნაპირებზე, ჭაობებსა და ჭალებში. თეთრკუდა ფსოვი იკვებება თევზით, თუმცა საკვებად ასევე იყენებს ძუძუმწოვრების ლეშს. მათი რაოდენობა ბოლო პერიოდში საკმაოდ შემცირებულია, რაც გამოწვეულია წყალსატევების გაჭუჭყიანებით, საბუდრების მოშლითა და სხვა მიზეზებით. ჩვეულებრივი ფსოვი შეტანილია საქართველოს „წითელ ნუსხაში“.

• სირკაჭკაჭი (ზღვის კაჭკაჭი) – HAEMATOPUS OSTRALLEGUS

სირკაჭკაჭი (ზღვის კაჭკაჭი) – *Haematopus ostralegus*, რომლის სხეულის სიგრძე შეადგენს 39-44 სმ-ს, ხოლო ფრთების შლილია 72-83 სმ. მისთვის დამახასიათებელია სხეულის შავ-თეთრი შეფერილობა, გრძელი, წითელი ნისკარტი და ფეხები. ზღვის კაჭკაჭის თავი, კისერი, ფრთის ზედა მფარავები, მომქნევების წვერები და კუდის წვერი შავი ფერისაა, ფრთის მომქნევებზე კი გასდევს დიდი, თეთრი ლაქა. მისი სხეულის დანარჩენი ნაწილი თეთრი შეფერილობისაა. ზღვის კაჭკაჭი ბუდობს ევროპის, მცირე და შუა

აზიის, დასავლეთი ციმბირის, კამჩატკის, პრიმორიეს, კორეისა და ჩრდილო-აღმოსავლეთ ჩინეთის ზღვების სანაპიროებზე და მდინარეთა ხეობებში. საბუდრად კი ირჩევენ ზღვის ქვიშიან, ან ქვიან სანაპიროებს, დიუნებს, დაბალი ბალახით დაფარულ ქარაფებს, ტბების, წყალსაცავებისა და მდინარეების ნაპირებს. იგი იკვებება მოლუსკებით, კიბოსნაირებითა და სხვა უხერხემლოებით.

საქართველო ასევე მდიდარია მცენარეებით, რომლის გავრცელების თავისებურებასა და მრავალფეროვნებას განაპირობებს ეკოლოგიური პირობები, კავისა და რელიეფის ნაირგვარობა, გეოლოგიური აგებულება, გეობოგრაფიული მდებარეობა და სხვა. საქართველოში მრავლადაა როგორც ენდემური და რელიქტური, ასევე ადვენტური სახეობის ბუნებრივი და კულტურული მცენარე. საქართველოს მცენარეული საფარის 380-მდე სახეობა ენდემური წარმოშობისაა, ამასთან, ზომიერტი მათგანი რელიქტურ მცენარეებსაც მიეკუთვნება

• ხვლო, იგივე ჭალის ვერხვი - POPULUS CANESCENS,

ხვლო, იგივე ჭალის ვერხვი - *Populus canescens*, ტირიფისებრნის ოჯახს მიეკუთვნება. იგი არის 40 მ სიმაღლის ხე, აქვს გრძელი ყლორტები და დიდი ზომის ფოთლები. ძველი ტოტების ფოთლები მონრგვალ-კვერცხისებურია. მისი ფოთლის ყუნწი ხშირად ფირფიტაზე გრძელია.

მცენარე გავრცელებულია დაბლობიდან მთის შუა სარტყლამდე. იზრდება მდინარეების გაყოლებით, ხევებში და ტყის პირებზე. კახეთში მისი ნახვა შესაძლებელია მდინარე ალაზნის ნაპირებზე. გავრცელებულია თითქმის მთელ საქართველოში.

• ლეკა, ლეკის ხე - ACER PLATANOIDES

ლეკა, ლეკის ხე - *Acer platanoides*. ლეკა ნეკერჩხლის ერთ-ერთი სახეობაა, რომლის სიმაღლეც 30 მეტრს აღწევს, დიამეტრი კი 1 მეტრისაა. ლეკის ხე გავრცელებულია ევროპისა და აზიაში, სკანდინავიასა და ბალკანეთში. საქართველოში, ისევე როგორც მთელ კავკასიაში, შერეულია ყველა ფოთლოვან და წიწვოვან ტყეში, ზღვის დონიდან 2000 მ-მდე.

ლეკა ჩრდილის ამტანი ხეა და ტენიან და ნოყიერ ნიადაგზე ხარობს. ყვავილობს მაისში ფოთლის გაშლასთან ერთად, ხოლო მსხმოიარობს სექტემბერში. იგი სწრაფმზარდი ხეა და 50-60 წლისას სრულ სიმაღლეს აღწევს. ლეკის ხე მოჭრის შემდეგ უხვად ივითარებს ამონაყარს და ამ თვისებას 80 წლამდე ინარჩუნებს.

